

THƯƠNG ĐĂNG DƯỢC PHÒNG
G. RENOUX

NHỨT HẠNG BÀO-TÊ-SU

Ở ngang nhà hát Tây. — Saigon
Tiệm cũ của ông HOLBÉ và RENOUX

- Y-khoa dược liệu đủ thứ
- Vật liệu để bào chế thuốc
- Vật liệu để dùng chụp hình
- Đồ tiện dụng cho người Langsa và người ngoại-quốc
- Đồ phụ tùng cho nhà bào chế thuốc
- Đồ phụ tùng về máy chụp hình
- Kiền và giấy để chụp hình
- Đồ để dùng bó rịt
- Dầu thơm thượng hạng đủ thứ
- Dầu mặng (Bạc-hà) thượng hạng

Thuốc nước hiệu R. để dùng mà bỏ nha-phiên của ông Holbé chế ra.
Nơi vị nào có mua thuốc của Thương-đăng Dược-phòng G. Renoux thì phải nài cho có cái nhãn hiệu Xích-long (con rồng đỏ).

P. S.—Nếu vị nào có gởi thư xin, thì nhà Thương-đăng Dược-phòng G. Renoux sẽ gởi cho không một của Dược-tính-học-điền có chỉ rõ cách dùng các thứ thuốc.

Saigon, Imp. Commerciale, C. ARDIN-ET FRS.

La Gérant; NGUYỄN-CHÁNH-SÁT,

Frage 1.500 cc

Ng. ch. sát

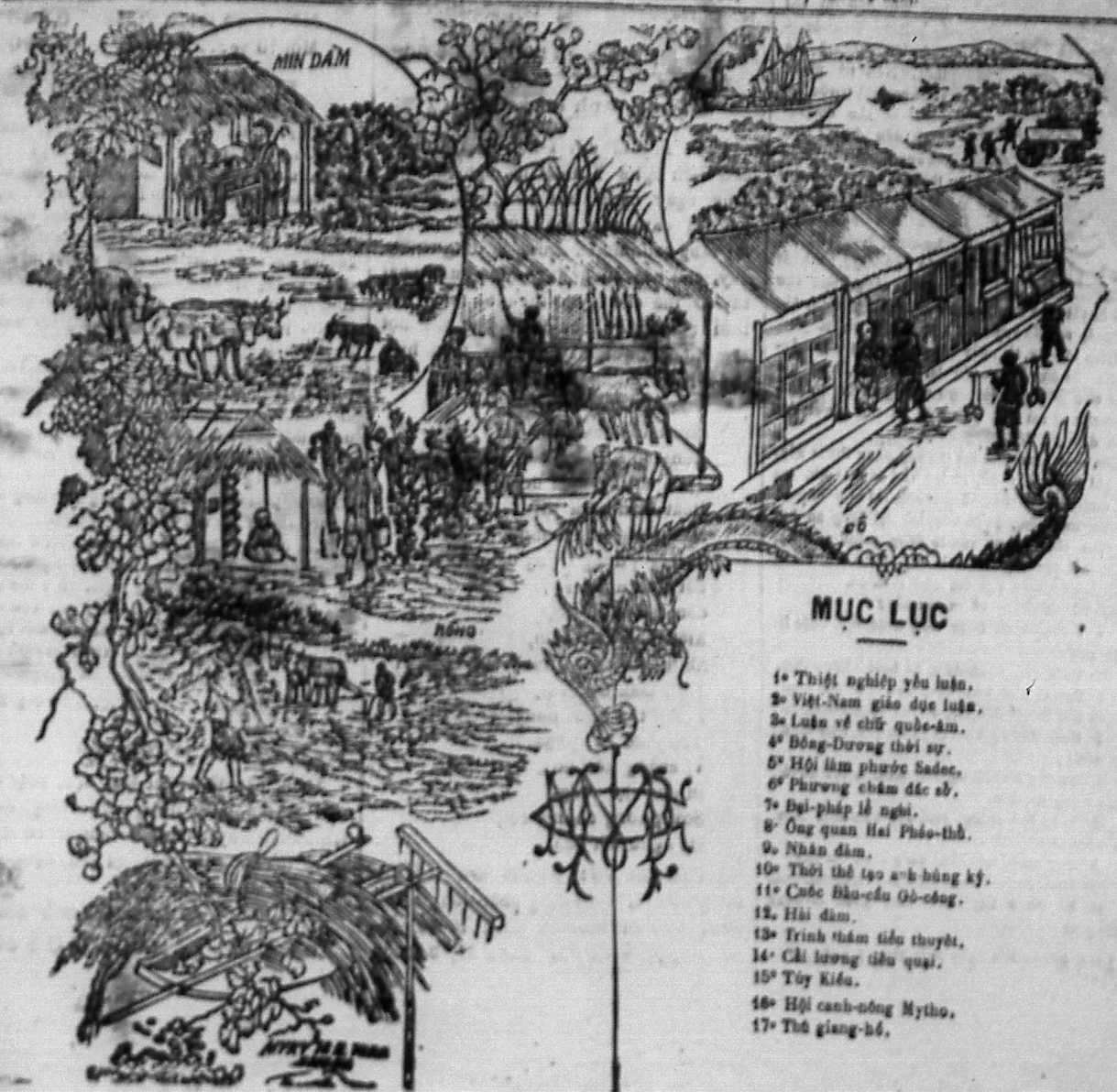
NÔNG-CÔ MIN-ĐAM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce

農 賈 茗 談

ĐỊNH GIÁ BÁN TRONG CỎI ĐỒNG-ĐƯƠNG Một năm..... 5 00 Sáu tháng..... 3 00 Mỗi số..... 0 15		Mỗi tuần đăng báo ngày thứ năm NĂM THỨ 16 11 Oct. 1917		Số 36 Ngày 26 tháng tám năm Đinh-Ti	
ABONNEMENTS Francs et Colonies Cu an..... 200.00 Six mois..... 12 00 <i>Les abonnements sont payables d'avance</i>		Chính chủ bút: NGUYỄN-CHÁNH-SÁT		Chủ nhiệm: F. CANAVAGGIO Chủ sự: THÁI-KI-SON	
Direction, Rédaction et Administration: 48, rue Hamelin — SAIGON.					

PUBLICITÉ
 ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES
 La ligne de 0m065 de large... 1 50
 Le compte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant les cas: les employés, pour les annonces commerciales on traite forfait.
RAO BAO
 Những lời rao báo về việc thương mại, xin gởi thư, hoặc đến tại Bàn-quản mà thương y hội.

MỤC LỤC

1. Thiệt nghiệp yêu luận.
2. Việt-Nam giáo dục luận.
3. Luận về chữ quốc-âm.
4. Đông-Dương thời sự.
5. Hội làm phước Sadoc.
6. Phương châm đặc số.
7. Đại-pháp lễ nghi.
8. Ông quan Hai Phó-thể.
9. Nhân dân.
10. Thời thế tạo x-húng kỹ.
11. Cuộc đấu-cầu Gò-công.
12. Hải đảo.
13. Trình thám tiểu thuyết.
14. Cải lương tiểu quái.
15. Tùy Kiếu.
16. Hội canh-nông Mytho.
17. Thủ giang-bộ.

房藥大堂天二 NHỊ-THIÊN-ĐƯƠNG

TIỆM LỚN TẠI QUẬN ĐÔNG TỈNH THÀNH. — MỘT TIỆM TRONG NAM-KY
ở tại đường Canton, số 38, Chợ-lớn. — Téléphone N° 358.

PHỤ-KHOA KIM-TRUNG-HUỒN
Phẩm mà đũa-bà khác
hau đũa-bà thì chỉ
có 2 điều: 1- đường-
kinh, 2- anh-đế mà
lại. Nếu bề-mẫu
anh-đế thì trước hết
phải lo cho đường-
kinh đều đặn. Nếu
đường kinh chẳng đều
thì khó mà có thai cho
đàng, kỳ là phần nhiều,
góc bởi ngoại-cảm,
lạc-đĩa, hoặc tại lo,
cáu, hoặc lạc, ru-khoát
trong lòng, làm cho
khí huyết hao mòn, sinh nhiều chứng bệnh, đều
đang do sự đường-kinh không đều mà ra.

Tiền thì đây, từ ngày đặng phương thuốc mới
nhằm cho ông Tô triệu lại đũa này, bằng gia
lương cứu giúp cho đời, lựa những thuốc tốt, gia
sống chế ra mà làm thuốc để trị cho các chứng
bệnh đũa-bà đều đặn đặng hết.

Còn như bệnh thời mà thường uống thuốc này,
thì khí huyết đầy đủ, chẳng hề sinh bệnh, mà
rồi sinh con dễ chào cũng nhiều, chỉ như đũa-bà
có thai mà uống thuốc này, thì lại đặng an thai
hầu sản, chứng sinh con ra đặng mạnh mẽ nữa,
kỳ là một phương thuốc rất hay, để trị các chứng
bệnh đũa-bà hiệu nghiệm như thần đó.

Chữ trị các chứng kể ra sau này:
1- Đường-kinh hoặc trễ, hoặc sớm, hoặc ít,
hoặc nhiều;
2- Bạch-đãi, bạch-đĩa, ra hoai không dứt;
3- Đường kinh hoặc vàng đục, hoặc đen lấm;
4- Khí huyết đều hư, đường kinh không tới;
5- Hoặc đường kinh ra nhiều quá, như mưa
lắm lắm;
6- Đường kinh đi nghịch, sinh ra thể huyết,
trung huyết thì đau;
7- Thận thì chẳng yên, sây-xâm một mảy,
ăn uống không tiêu;
8- Đau lưng, mỏi chân, vàng mắt, ăn gầy;
9- Thai đặng chẳng yên, trong bụng đau hoai
tê tê rồi 9 huyết mà đau, hoặc là-chưa
kháng ra.

Giá bán: mỗi ngày phải uống 1 hũ, uống

với nước trà. Cần đũa-bà để thì phải dùng nước
đãi con với mà uống với thuốc.
CỬ AN: Những đũa-bà cũ, lạnh lẽo, cũng
là để rang-nướng sống này, đặc-đĩa chẳng
sống đũa.
Mỗi hũ 7 hũ, giá là..... 1 \$ 00

Thuốc sanh dục thủy
Hiệu này là đời Y-học phát minh,
cho nên nghệ Y-thuật đã nghiên cứu
càng ngày càng tinh hơn nữa, nhưng
mà đời càng tân hoá chứng nào, bệnh
lại càng sinh nhiều chứng lạ lùng chứng
này, cho nên phép làm thuốc cũng phải
tùy cơ mà chế luyện thì mới thiên hợp
thời nghi. Nay đũa-bà đũa có chế một
tuốc thuốc nước này rất hay thần hiệu
cứ trị các chứng kể ra sau này:
Về các chứng ban,
Đỏ mửa cầm máu,
Nóng lạnh nhưt đầu,
Thời chứng dịch hạch,
Hoạt loạn mửa yế,
Đau bụng sinh bụng,
Trùng phong trùng dâm,
Bất tỉnh nhưn sự,
Cảm gió xanh ho,
Kiết máu kiết dâm,
Nhột mồi cũng nặng,
Tinh thần bất hoà,
Trùng thử phát nóng,
Thủy thổ bất phục,
Vị chẳng tiêu noa,
Đi gae đại sống,
Sơn phong chanh rét,
Đa ngứa nổi sần.

CÁCH DÙNG: Người lớn mỗi lần
uống nửa ve, bệnh nặng phải uống nhiều
hơn. Con nít mỗi lần uống từ 15 giọt
đến 30 giọt. — Con nít chưa đầy 5 tháng

uống 6 giọt, uống với nước trà, cứ nửa
giờ thì uống một lần, trong uống ngoài
thoa, rất nên công hiệu.
Mỗi ve giá là..... 0 \$ 10
Mỗi 10 ve..... 0 \$ 90

Nhị khoa-công-co-táng
Chủ trị con nít cấp mạng kim phong, cũng
các chứng bệnh của con nít ra sau này:
Cảm mạo phong hang, mình nóng, mặt đỏ,
đau mắt nhắm con mắt lao lóa, hoặc trợn-tràng,
cứng răng, cứng hàm, bất tỉnh nhưn sự, miệng
môi sưng thì, trong ruột đau thối, hơi thở khó
khè mà làm ra ho, hoặc khóc đêm và giật tay giật
chơn, đường đại kết bần, hoặc miệng mồm khó
khôn lại hay khác nước, kỳ là chứng CẤP-KHÍ-
PHUỒN phải dùng nước trà mà uống với thuốc
lần này.

Còn như thoát nóng, thoát lạnh, khi mửa, khi là
rối tay, rút chơn, da mặt xanh, vàng mợt, ăn gầy,
khô khè, ọc sữa, ăn uống chẳng đặng, khóc ra
nước mắt đêm ngủ con mắt không nhắm, đường
đại đường tiêu không tới, tay chơn lạnh ngắt,
rối tiêu chẳng hết, kỳ là chứng HẠN-KHÍ-
SINH, phải dùng nước gạo rang mà uống với
thuốc lần này lập tức thấy hiệu nghiệm.

CÁCH DÙNG: Con nít trong tháng tới 3 tháng
uống mỗi ngày 1 gói pha làm 2 lần. Từ 4 tháng
tới 12 tháng mỗi ngày uống 1 gói. Từ 4 tuổi trở
lên mỗi ngày uống 2 gói mỗi lần 1 gói. Con con
nít ngày thường muốn nó ăn chơi thì mỗi ngày
cho nó uống nửa gói, uống với nước trà thì trị
đặng các chứng bệnh và mạnh mẽ trong mình.
Mỗi gói giá là..... 0 \$ 25

Bạch trược cao
Thuốc này để trị các bệnh lậu, hoặc đái
gắt, lậu mủ, hoặc trắng hoặc vàng, hoặc
lậu ké lậu huyết chảy ra dầm dề, cứ theo
phép mà dùng thì hết, lại trừ đặng các
chứng bệnh khác.
Trong mỗi hũ đều có chỉ cách dùng.
Mỗi hũ giá là..... 0 \$ 60

STANDARD OIL COMPANY OF NEW YORK DẦU LỬA «HUÊ-KY»

COMET. — RÉ QUAT hay là SAO CHỚM.
Hiệu: COCK. — CON GÀ.
EAGLE. — CON Ồ.

Trở tại Hàng «HUÊ-KY» Standard Oil Company of New York
Đường d'Adran số 3, Saigon, và các tiệm Đại-Lý cửa hàng hay khắp các nơi trong Lạc-châu.
Khi nào dùng thử nó rồi thì chắc muôn dùng nó luôn.

DỠ-TÁI-SANH
Đại-dược-Phòng
26, rue Gialong, 26. — CHOLON

Tại đũa-bà tôi có bán đủ các thứ
thuốc như mấy nhà thuốc lớn của Langsa
và đủ các hiệu của mấy nhà thuốc danh
tiếng bên Tàu, đũa-bà hiệu cũng có chế nhiều
thứ thuốc rất hay: Như một thứ thuốc
theo kiểu sau đây, để mà trị đũa-bà đũa-
phỉ, và trừ các chứng bệnh ho, như: ho-
lao, ho-lớn, ho-
có máu, ho-
phong, ho-gió,
chẳng luận là lâu
hay mau, hề dùng
tới nó thời tất
nhiên thần hiệu,
và xin quý ông
coi cho kỹ những
thuốc của đũa-bà
hiệu tôi thời chất.

TẠI Đũa-BÀ HIỆU
Có trồng răng và bịch răng bằng vàng
Tây với vàng Annam, chất chẳng khéo
léo lăm, mà giá lại rẻ hơn hết các tiệm,
quí ông muốn làm kiểu nào cũng đặng
(Tôi cũng đặng bảo lãnh trong một năm
như có hư tôi sửa lại không ăn tiền).

Dỗ-trạch-Sanh, Đại-du'oc-phòng
7, Quai de Minh-Huong, 7
CHOLON

Tiệm bán chế thuốc theo cách Langsa, có trữ
đủ các thứ thuốc danh tiếng bên phương Tây
và Trung-quốc, chẳng thiếu món, chỉ, nay đũa-bà
hiệu mới chế một thứ thuốc này, thơm tho ngọt
điều, hình nó như trái cà-na, đặng trong lớp
theo kiểu sau đây, để mà trị đũa-bà đũa-phỉ, đau
bụng và sình, đũa-bà thì ngủ ngon, đũa-bà là
một thứ thuốc trị đũa-bà đũa-phỉ, chẳng luận
lớn nhỏ, đều đũa-bà đũa-phỉ. Xin quý vị có mua
thì phải coi kỹ, kẻo lầm đũa-phỉ.

TRẠI THỢ MỘC MICHEL
Nguyễn-hiệp-Hòa
Tại chợ Lái-Thiếu

Tại trại tôi có đóng sẵn các món là
Bàn ăn mặc-dá dài, có cần 2 kiểu. — Bàn
ăn mặc-dá tròn có kẻ thành. — Bàn
ăn mặc-gỗ liền 4 kiểu. — Bàn tròn 4
trụ mặc-dá. — Bàn tròn 4 trụ mặc-gỗ. — Bàn
xây cốt mặc-liền. — Bàn iau 12 trụ. — Bàn
khách (salon). — Bàn rượu (apéritif) 3
kiểu. — Vang một chơn tiện, vang gỗ
hai, và vang bẻ, Tủ thờ, cần 3 kiểu; Tủ áo,
Tủ rượu (buffet); giá nón dĩa (Porte
parapluie et chapeau), Trụ kiền (colonne)
ghế bàn-kết (Banquette), ghế ngồi 5 kiểu,
ghế Bàn nguyệt, bàn viết 3 kiểu, vang
một bàn đá trắng có chơn tiện.

Làm theo kiểu kiền thờ, bằng cây
trắc, cầm lai, gỗ, toàn là cây danh mộc,
thợ làm khéo léo tinh xảo, không giả dối.

Xin quý ông có muốn dùng các món
đũa-bà đũa-phỉ trong nhà, thì xin gửi thư,
hay là thân hành đến tại tiệm tôi, tại
chợ Lái-Thiếu đường ra công-sai heo
sông lòng làm mau và vừa theo ý quý-vị.

CHỦ TRẠI MỘC,
cần khải

NÔNG-CO MÍN-ĐAM

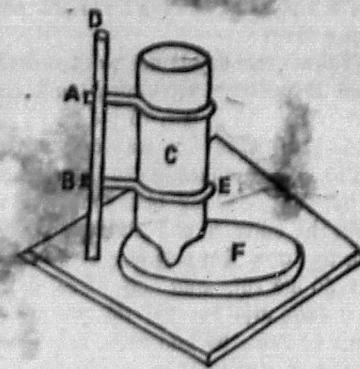
實業要聞

THIỆT NGHIỆP YẾU LUẬN

Cách nuôi gà

(Tiếp theo)

mà thay nước Xin coi theo kiểu dưới đây :

Đồ thực-liệu xong rồi, lại còn phải lo nước cho nó uống là một điều quang-hệ rất trọng trong việc nuôi gà. Vì hễ gà mà uống nước không được trong sạch, thì bệnh ắt do nơi đó mà sanh. Cho nên có nuôi gà thì phải sắm chỗ để nước trong cho nó uống.

Thường tôi thấy người nước ta nuôi gà, ít ai vụ tới việc ấy, cho nên gà đến lúc khác nước, không có nước trong sạch mà uống, bachi uống này, bắt kể sạch dơ, vì vậy mà hay sanh bệnh, lần lần truyền nhiễm, chết hết cả bầy, rồi lại đổ cho là vận mạng.

Nếu muốn cho gà mạnh giỏi sớm-sơ, thì trong chuồng ngoài sân phải sắm đồ chứa nước sạch sẽ cho thường để cho nó uống, nhưng vậy, nước mà đổ vào máng vào chậu thì sao cũng chẳng khỏi gà nhảy vào, chun cần bưng lăm mà làm cho mau dơ, nên phải chịu khó mà làm đồ cho dể tiện, để phòng giữ nước cho được sạch luôn và khỏi thất công coi chừng

lần từ giờ từ khác. Song cái miệng ve chẳng nên để hồng cao khỏi mặt nước trong bồn, vì hễ hồng cao thì không-khí ắt chung vào miệng ve, tự nhiên nước trong ve phải chảy tuôn ra hết.

(Sau sẽ tiếp theo).

NGUYỄN-CHÍNH-SĨT.

VIỆT-NAM GIÁO DỤC LUẬN

(Tiếp theo)

Kỳ trước tôi đã chỉ rõ cái hiện thời học-thức của người Annam; nay tôi xin luận cách cải-lương sự học-thức cho có ích cùng quê-hương, cho thích hợp cùng thời-đời.

Chánh-phủ Nam-kỳ mấy mươi năm nay đã lập nhiều Sơ-đăng học-hiệu là trường làng, trường tổng, trường tỉnh mà giáo hoá con dân Annam cho biết đọc biết viết quốc-âm, cho để làm làng làm đàng. Trò nào có chí thì đi thi mà nhập Hạ-đăng học-hiệu là trường Giảng-học trường Mytho, cũng trường Bôn-quốc (Chasseloup-Laubat) Saigon. Hễ học mắng đầy rồi thì thi lãnh cấp-bằng tốt-nghiệp mà ra, hoặc giúp nhà-nước làm thông-ngôn kỹ-lục, hoặc giúp việc cho các nhà buôn lớn tại Saigon.

Đã mười mấy năm nay Nhà-nước lại có lập y-khoa học-đường tại Hà-nội. Cách vài ba năm nay Chánh-phủ lại có mở thêm, cũng tại Hanoi, một trường kêu là Tạo-tác học-đường và lập Trung-đăng học-hiệu mà tuyển chọn Tú-tài. Mới đây Chánh-phủ Đông-Dương lại định lập Thượng-đăng học-hiệu mà dạy đủ chư môn thiết nghiệp, như : Cuânh-trị pháp-luật, bát-vật, hóa-học, nông-tang, thương-mại v. v. .... Ngoài trừ mấy trường đã kể trên đó. Chánh-phủ lại đã có lập

Kính trình ông Quý-vị đấng rể : Tôi có lập tiệm khêu Con Đẩu bằng đồng và bán đồng, con đẩu thường và con đẩu có số, hoặc ngày tháng. (Distributeurs et mandataires automatiques). Quý-vị muốn đồng khêu nào xin làm được vừa ý, và sau tôi rất cảm ơn sự thiện thành trong ái của Quý-vị.
TANG-VAN-PHA.

XIN MỸ MẸN THỜ XEM... MẠU LẠI MÀ XÂY KỸ CANG
TIỆM MÀY
Nguyễn-hữu-Sanh
Ở gần Gare xe lửa Cầu-Ông-Linh
Mày đã các thứ kiểu áo-xiêm quần, dài, và y-phục Âu-châu (palotot) theo thức thố.
Có bán áo, vải-bộ, tơ-lụa, kiểu mới bông-lạ, Lược-lông Bắc, Cẩm-châu Tàu, cũng hàng Tây, hàng Nhật-bản, các màu sắc.
Yêu, Nhỏ, Xuyên, Lông (Trung-huê). Nhượn Giỏ-đựng, thật tốt.
Thơ, tuồng, truyện quốc-ngữ bán sỉ và bán lẻ, vẫn vẫn !!!
Nếu anh-quí-vị, muốn hỏi kiểu để chỉ, xin viết thư để:
M= Nguyễn-hữu-Sanh,
110, Quai de Belgique, Cầu-Ông-Linh, SAIGON.

Nhà in và nhà bán Sách
của
MADAME Vve HUỲNH-KIM-DANH
14, rue Catinat - Saigon
Tại nhà in tôi có in đủ các thứ thơ tuần truyện sách, có in các thứ thiệp mời đám cưới, thiệp tang, cũng các thứ thiệp đủ kiểu đủ cách, rất khéo rất đẹp, tùy ý liệt-vị, cũng có đóng bì sách nhiều kiểu nhiều màu hoa-hoè rực rỡ, có bán đủ các thứ sách và giấy mực cho học trò đòng. Liệt-vị muốn in vật chi hay là đóng sách, thì tôi lại làm rất mau mắn, và tính giá rẻ. — Kính xin Lạc-châu chú quân-tử có viết chỉ lên đầu Saigon tiện đường xin ghé tiệm tôi, thì tôi rất cảm ơn và cũng vui lòng tiếp đãi.
Tuần Kim-vân-Kiểu in rồi hay làm trọn bộ. 0\$ 90
Họa-từ-cách-nguồn có ích cho trẻ em... 0 50
Lạc-vân-từ số bình hay làm... 0 60
Madame Vve HUỲNH-KIM-DANH.
Cần khải

Bên-quán rảnh khênh rất kính Mame Vve Huỳnh-Kim-Danh là đơn bà góa mà có tâm chí lo việc đại chúng, một mình mà quản suốt cả một nhà buôn bán lớn như vậy, thật là số trượng trọng phụ đó. Vậy xin Lạc-châu ráng giúp thêm cho người hầu vâng lư đại đấng để làm gương cho phụ nữ giới.

TRẦN-LONG 裕
TIỆM ĐÓNG GHỀ MÀY
ROTINIER
Réparation de Raquettes
Rue Turc, n° 14
SAIGON
Tiệm tôi lập ra đã hơn 16 năm rồi, ròng có một nghề làm ghề máy theo kiểu Hông-kông, ghề dài, ghề dứa, ghề ngói lớn có nhỏ có, đồ thức đủ đong rất khéo rất đẹp, có sửa vơi máy, đồ đánh trái lạng; giá rẻ hơn các tiệm khác. Xin Liệt-vị đến chơi, tôi vui lòng tiếp đãi.
Trần-Long Cần khải.

NHÀ CỐ MICHEL.
L. CAFFORT kỹ nghiệp
Đường Catinat, môn bài số 32, 34, 36, 38 - Saigon
SỪNG BẮN CHIM
KHÍ GIẢI, THUỐC BẠN DƯ THỜ. Đồ phụ tùng cần kíp.
Xe máy đạp liêu « ALYON » và liêu « SENIXI » (nhà Caffort đại diện cho hai hiệu này ở Nam-kỳ). Đồ phụ tùng xe máy đạp (là vỏ xe, ruột xe, đèn, ống thực, và vân vân)
BỘ NỮ TRANG, đồ trang lý và đồ bằng bạc, đồng hồ để thờ, đồng hồ trái quai liêu « LAR ».
Chuyên bán sỉ, mà đại, mà đại đấng cho người Annam dùng. Vàng đồ có giấy làm chứng từ Carat.
GIÁ RẺ LẠM. ÍT TIỆM NẾ KỊP !
Số 011 via Lạc-từ cũc MAS 14.

NAM-PHÁT
Kính trình ông Quý-vị đấng rể : Tiệm tôi hiệu là Nam-Phát ở tại Chợ-lớn số 17 đường Jardins. (Kêu là đường chợ) có bán đủ các thứ hàng Tàu, như là: Sô-tô, gấm nhiễu, và vân vân... lụa, lãnh, nhiều mình đặng, đủ kiểu đủ màu, nhiều thứ hàng bông lạ, bán Song-đồng, hàng Bắc-thảo, hàng châu-xá, cũng-xá, và lụa Tàu, đồ đều là tinh hảo, thiệt tốt; nhưt hạng. Vì trong tiệm tôi có người thạo việc biết lựa thứ hàng dể rộng tư thiệt tốt mà trữ.
Cũng có bán vàng lá tốt nhưt hạng. Hàng Chánh-hiệu Nam-Phát; thứ nhì Anh-Kỳ; thứ ba là Hoà-Hiệp; thứ tư là Quảng-Sanh, ba hiệu sau đây cũng có đồ các thứ hàng y theo chánh hiệu.
Xin mời chú-vị đến tiệm tôi mà mua thì rõ, nếu quý-vị ở xa muốn mua thứ hàng nào hoặc muốn biết giá cả, xin viết thư cho tiệm tôi, thì tôi cũng vui lòng trả âm lập tức.

những trường công nghệ tại Nam-kỳ, như: Trường học máy Saigon, trường học về Gladiat công trường công nghệ ở Saigon, Nienhoa và Thudamot.

Hơn 50 năm nay Chính-phủ không lập Trường-dưỡng học-hiệu tại Đông-Dương là vì thấy tri-thức mình còn hẹp khi, phong-hóa mình còn bị lộn, nên tính cho mình tốt nghiệp nơi họ-dưỡng giáo-đức mà thôi. Lẽ lẽ chỗ khinh mình một ngày một thêm xa, nên Chính-phủ thông thành lập thêm trường lớn lên ra mà giáo-hóa, vì chẳng khác nào con mắt tây sưa mà cho ăn, khi nhỏ cho ăn ít, lớn lên ăn sẽ cho ăn thêm nhiều, dưỡng ý mới khỏi sợ no hơi phác ếch.

Nhiệm nay là lúc Mãn-quốc hủu sự mà Chính-phủ cũng chẳng quên con nhà Anam, định lập Cao-dưỡng học-hiệu đưa cái Việt-Nam, ý là thấy tri-thức ta đã biết ham-hổ sự thiệt học rồi, ý là muốn trau dồi tri-ta cho mới đáng đứng đọt cũng dân-tộc khác cho được. Vậy nếu muốn chẳng phụ cái thanh-tinh của Chính-phủ, thì quốc-dân ta kẻ còn thanh-niên sáng trí nên hươn bề xin vào trường lớn ý mà học cho đặng, mà nhất là nên chuyên học nông-nghiệp, thương-mại, công-nghệ là môn xư ta cần khiếm khuyết, là nghề người mình đương cần dùng mà khai sáng tài-nguyên và văn-hồi quỳên-oi.

Mấy năm nay quốc-dân ta nhiều người hay dùng tiếng văn-minh, hay rủ nhau tấn bộ. Song xét lại trong trái địa-cầu này có nước nào không học mà được văn-minh, không làm mà nên tấn bộ bao giờ. Nếu quốc-dân ta mà thiệt đở lờng tấn bộ quyết chỉ tranh thương thì trước phải nông nũ lĩa vủ vào tấn học kìa mới được. Xưa nay mình đở thừa muốn học mà không trường, nay Chính-phủ đã lập trường sáng rồi lại còn thái công mà dạy đở mình sưa, mà mình còn dụ dụ sủi gì. Ở thanh-niên chơ-tôn ai! Chơ-tôn là chỗ đởng-hào trông sủy đở. Vậy chơ-tôn phải tinh làm sao mà khai hoá chốn quố-kương, phải lộn làm sao đặng đởu bởi ơn Chính-phủ chớ. Nếu chơ-tôn học tốt nghiệp tại trường Đĩa-quốc rồi cở sai lữ cở ra kiếm việc mà làm thì

dầu mình cũng thế nào lương hương cũng chẳng nhiều hơn đỏi ba chục nguyên bạc một tháng. Chỉ bằng rằng đây công đỏi ba năm nữa đặng lãn tốt nghiệp nơi Cao-dưỡng Học-đường, đừu ngày sau không cở vốn mà kinh dinh thương cuộc, sáng tạo công xưởng, khai khảm đĩn địa đi nữa thì vào giúp việc cho Chính-phủ lương hương cũng đựợc nhiều, hoặc muốn nhảy nông thương thì tới đâu cũng trọng dụng.

Tôi nói trên đây là nói với bạn thanh-niên đã vui hươc vào đường tấn học thì phải đi cho công mới cở thể bở lĩch cho quốc-gia kinh-lĩ. Còn mấy ông lữn-tuổi đã lữ bước nơi đường nho-học rồi, theo ý tôi, nếu mấy ông biết đởng-biến cái-cách thì cũng cở chỗ mà đởng sự cựu học ý đựợc. Xin mấy ông nho-học nghĩ lại đở mà cở; thuở nay nhiều ông đã làm đựợc một đỏi bài thì tao nhũ, đã thục đựợc năm ba pho sách Thánh Hiẽn mà mấy ông sỏ thấy thì lý sách ý cở làm cho ruộng mấy ông thêm lữ, nghề mấy ông thêm khéo, vĩa mấy ông thêm lĩa, đởng ban của mấy ông đựợc nhờ nhũ chỉ không? Đỏi bài thì hay bất quá ngâm nga mà giải hũn, thục bộ sách hay bất quá sũx mình cho công chánh. Tôi vĩa biết thánh kinh hiẽn trựợc đựợc

hoài cũng không nhảm, song người trí thức đựợc một lần biết đừợng ngay nẻo vậy thì đủ rồi, đở giờ mà lựộn lựp lĩn lĩn cho giống với thời đỏi đặng lãn lộn cũng thế cuộc cởn cở chỗ nhỏ hơn.

Kìa nước Tàu là cái nguõn nho-học mà nay dân tộc họ cởn đặt tấn-thơ mà khai trí đĩm tâm nhào thay, phương chỉ xư mình mà cởn năm chục những đở chúng đĩ buồn bở. Vậy nhõ gia muốn khỏi tiếng hủ lữ của phe tấn học thì khá mua tấn thơ Tàu mà đựợc che nhiều, đởng phở thông các việc đĩn đĩn-hoàn, đừợng ý mới biết lựợng trí minh trí họ.

Ngày nào mà tấn học nho học đởng một sỏ kiến rồi chừợng ý, mới bắt nghĩ nghĩ kỳ kỳ nhau, mới biết thương thương mến mến nhau, chừợng ý đừu không ai kêu cũng liẽn đòan nhau đựợc. Ngày nào mà quốc-dân ta đựợc như thế thì lữi văn-minh cũng gần nơi đở.

Điểu-Ca-vũn

Luận về chữ quốc-âm

Trên mặt địa cầu nĩ, bất cầu là dân nước nào, cũng phải cở văn-tự mới cở văn-minh; vì vậy cho nên những nước

THUỐC ĐIỀU HIỆU SÚNG ĐỒNG

BAO XANH
Mùi đá ngon mà giá lại rẻ

nào trẻ nũi hơn người, thì phải tạm mượn của người, về cải-canh lại cho theo lối thổ-dâm, mà phở thông trong nước.

Giải đĩt Việt-nam ta từ Sĩ-vương đĩm Hỏn-vũn qua mà rải cho trũm-hộ, thì chúng ta đĩm thĩm lĩy môi Kĩbõng Mạnh, chẳng cở một ai cởn đĩ ý mà bày cởn đĩ chữ chỉ đặng làm quốc-tự cũ. Cũng chẳng đĩ thĩ-đĩm mình rất nghĩch với Hỏn-vũn, nên phải chế sỏ ba cái chữ nỏm. đởng-thõng đựợc đở cho phương thiũ-học, chớ hỏ ra đĩn giũy từ chỉ đĩ sự thì sao cũng phải đĩng chữ nỏm mới đặng. Vì tính cho cái lối chữ này là chữ-đĩ đựợc sỏ-sũi đĩ-tạm, chớ không thì cở chỉ bằng nỏ cho đặng; nên một lĩn chế rồi thì thôi, chẳng ai nghĩen-cứu cải-canh chỉ rỏ, mới hỏ ra không lựộn mợ, không cở-nĩệp gì cả; làm cho đĩn đỏi người nũy viết, rồi người kĩa đựợc thì phải sai siẽn lũn. Bởi ý đĩn khi đỏi Gio-tỏ trũng qua Mãn-vĩet các thầy Giảng-đạo thấy chữ nỏm ta rất nên bĩt tiện, không thể đĩng mà gieo cái mỏ đỏi rỏ ra cho bả tánh mau-lẻ đĩ-dĩng; bĩn tính phải bày một đĩ chữ chỉ cho tiện đựợc. Vậy thuở ý cở một ông thầy cũ Langsa mượn chữ cái văn Langsa mà viết quốc-ngũ. Ông tỏ quốc-ngũ đĩy là người Langsa thật, chớ không phải là người Y-phã-Nhõ bày chữ quốc-ngũ ta là vì bũĩ đỏi các thầy sang giảng-đạo Việt-nam phĩn nhiều đừu là người Y-phã-Nhõ, cởn thầy Langsa ít lĩm. Nhưng tôi biết chắc quố người Langsa, là vì lữc tũi đũ-học Đĩi-phĩp, thì ông Salles là Cựu Thanh-Tra-quan, đĩng làm Phó-chủ-hội cho hội Alliance Française, coi về các học-sinh Nam-Vĩet; ngũi cở cho tôi xem một cuốn sách in lãn đũu bĩt bằng chữ quốc-ngũ. Sách ý đĩng tũyễn chữ cái văn Langsa cũ, cởn đĩ y nguyên chữ f, chữ z, chữ d, chữ j, văn văn... chớ chưa cở chữ ph, chưa cở chữ đ, chưa cở chữ nhõ chỉ rỏ; lĩm cở khó đựợc một chút. Sách ý nay tại Tĩng-thờ lớn ở Paris vĩa cỏn. Chớ phải quốc-ngũ ta là chữ của người Y-phã-Nhõ bày, thì sao cái cuốn sách in lãn đũu bĩt, lại chẳng cở chữ nào giống chữ cái văn Y-phã-Nhõ cũ vậy? Vì văn Y-phã-Nhõ với văn Langsa không phải giống nhau như một đũu.

Vậy chữ quốc-ngũ ta bày ra là một ông thầy giõng Langsa, song lữc bày ý chưa phải đĩng phương-tĩn như ngày nay. Nhờ đũu khi sau đừợc thầy Bá-đã-Lỏc (Evêque d'Adran) đĩng Đứơc Cao-Hỏng tin đựợc, cởy người đĩm Đứơc Đĩng-Cung sang Đĩi-Phĩp mà cởu viện công Hoàng-Bũ Lũ-Nhĩ thiũp lữc (quĩ 16); đĩn năm 1788 người trở lại đĩng Đứơc mỏĩ mớu cái hỏĩ đỏi thiên-chũ đĩng bĩn-tĩn mà người chế cái chữ quốc-ngũ lại hay-lẻ thuĩn-xũĩ theo với tiếng nỏĩ của ta không sai một mũy; nên nay ta mới cỏ mà đĩng rất phương-tĩn đĩy. Thật ta cũng nên liũy lĩy công-đức của người và cũng đĩng kính người là ông tỏ quốc-vũn ta đỏ. Ý là người đĩ cho hũi mừoi mũy triệu đĩng-bỏo ta một cái vỏ giá bũu, mà ta nếu chẳng biết phỏp đĩng chớ bĩt cái chỏ bũu của nó, thật là ta quố mũu quá lỏ.

Kĩ như người Nhựt xưa kĩa cũng chỉ biết ba cái Hỏn-vũn như ta thuở nỏ; đĩn chừợng nhen đĩng ngọn đứợc Văn-minh Âu-Mỹ rồi, thấy nũng chữ Tàu rất gay trong việc học, nỏ chỏn bĩt nũg, đĩ trong cái khoản thanh-nĩn của con người; làm cho chẳng cở đĩ mà thiũo cái mỏĩ sũu-xã mũu-nhĩm tấn-học; nên mới chế ra một đĩ chữ quốc-ngũ mà đĩng.

Tuy vậy một đũu-chớ sánh với quốc-ngũ ta đĩy, thì cái sự hay, sự đĩ, sự tiũn, há bằng đĩng sao?

Ý đĩng người ta không cỏ, mà người ta cỏn cởn nhõc-nhũn tìm cho ra đĩng mà đĩng. Cỏn ta đĩy cỏ sũng mà lữi bũu, quĩ, hay, tiũn hơn cũa người; sao ta nỏ chẳng trũn trọng mà đĩ đựợc nỏ cho xũng đĩng, thì hũ chẳng đĩng chẳng tiũt lĩm vậy?

(Sau sẽ tiếp theo).
Tĩm-Dĩt-Dĩn.

東洋 銀行
ĐÔNG-DƯ'NG THỜI SỰ

Giá lĩa giá bạc

Mỏĩ tạ 68 kilos chớ tới nhũ máy tẻ 1\$65 tới 1\$70.

Table with 2 columns: Bank Name and Exchange Rate. Includes Kho nhà-nước, Hàng Đĩng-đườg, Hongkong Shanghai, Chartered Bank, and Banque Industrielle de Chine.

Thuốc hút
biệu
CÀ-LỘP
(TRÁI ĐÃY)

Là một thứ
người ta ưa
dùng hơn và
hay hỏi mua
thường lĩm

Có một mình hàng DENIS FRÈRES
cỏ trừ mà thỏĩ.

Saigon

Cả thảy. — Ngày 17 tây tháng Septembre này, tên Nguyễn-văn-Ngu, buôn bán ở đường Kinh-lập, có đến cơ bót rằng đưa ở của mình là Đoàn-v... kêu là... ché ở ít tiền hay là bị ai rút giục không biết, lấy hết ba trăm đồng bạc (300\$00) mà... trốn mất. Ba trăm đồng bạc này của Ngu đưa cho nó định có mua mandat gửi ra Hải-phong.

Anh bày A. Abdoulla, ở đường Catinat, lại rằng trả trả ấy, Đoàn. Kiều... đến nói chủ sai lại lấy hai trăm đồng bạc (200\$00). Anh bày tìm lời, đưa cho nó. Một ngày mà được năm trăm đồng bạc (500\$00) không giỏi sao? Ai làm được vậy?

Ái có khuấy chơi, đem trả cho người ta. — Lâm-xuân kêu Bầy, ở nhà số 2, đường Kinh-lập, đi giầy cho hãng « La Bienhoa industrielleet forestiere » Có rằng ngày 17 Septembre đem xe máy hiệu « Alcyon », giá đáng ba chục ngàn (30\$00) trước nhà; có người lạ hay quan không biết, mượn đi thử coi nhẹ hay nặng mà không nói, lại cũng không trả lại. Ở ai đó, có khuấy chơi, đem trả cho người ta.

Bà!!! Bà!!!. — Trong đêm 23 rạng măt 24 septembre, có người lạ mặt tưởng ghe của Dang-văn-Bau dit Muoi-Mot, ở An-chữ (Bienhoa), đến Saigon định bán khoai-lang, trong ý đi làm quen, thấy chủ ngủ mê, kêu vợ mình lòng, mới làm thính và lấy ba chục đồng bạc, một cái quần lính đen đáng ba đồng (3\$00) và một cái bìa ghe năm 1916. Bộ khi người lạ mặt đó muốn cho Cau kêu Mui Mot biết mình đi thính và má va lâu lâu, nên lấy bả ich đó chớ gì. Hàng má ngủ bở mấy người chủ ghe!

Cả đặng. — Có một người Cao-mên, chỗ ăn uống Saigon bán, đậu ghe tại Cầu-mũi.

Đến 25 tây này, chúng sáu giờ chiều, có một chiếc chài trong Chợ-lớn, đi ngang qua đặng ghe người Cao-mên chộp mũi. Sự hư hại chừng 34\$. Người Cao-mên

lại khai rằng một cái hộp cây, trong ấy có 100\$ cũng bị chìm.

Đuôn tinh. — Một người Annam, không biết ở đâu, mấy tuổi và tên gì, bị bệnh đơn-phung, chết trôi. Người ta vớt thấy ma ở sông Arroyo-chinois, quai đê Mytho. Không biết đườn có làm sao mà anh ta ra đời ấy. Không biết phải rầu bệnh mà tự-tử hay là bị rudi ro mà phải bỏ mình.

Có con nít chớ khà o-hò. — Ngày 26 septembre 1917, chừng lối chín giờ ban mai, tại Cầu-mũi, có một đứa con gái bị xe máy cày gây chơn mắt. Số là con nhỏ ấy, không biết muốn chạy qua chạy lại ngoài đường mà chơi hay là có ai sai đi việc gì gấp, nên làm-lũn chạy, không ngờ lư nước xem sau, mới bị rui ro như vậy.

Cũng bữa đó, chừng 11 giờ trưa, tại quai des Jouxques, cũng có một con nhỏ lại văng nước chơi, bị té, uống nước chết tươi.

Có con nít phải rằng mà coi chừng nó chớ. Thủ-lông nó, nó phải bị tai họa, rồi nó có chết thì uống công sanh đường lấm.

HỘI LÀM PHU'ỐC Tại Sadec

Nhơn dịp lễ Khánh-thành nhà hội làng Vinh-phước tại tỉnh Định Sadec, hôm 29 và 30 Septembre 1917, nhằm ngày 14 và 15 tháng 8 Annam này, quan chủ-tính cũng các quan chủ-quận hiệp-chau bày ra các cuộc chơi đặng để lấy tiền mà tế cấp cho những người vì nghĩa quên nhà, còn đang xông tên, lược đạn nơi chôn sa-tràng mà bỏ vợ yểu con thơ liu chin lít chít, vì cuộc chiến tranh này.

Tôi rất may mắn mà tiếp được thiệp của Hội mời tôi tưởng dự xem cuộc lễ ấy, nên nay tôi biên lược ra đây cho lục-châu chư khâm-quan nhàn lấm.

Trong hai ngày ấy tại tỉnh thành Sa-dec, mấy nơi công-thự cũng khắp hết

phổ phường, ban đêm đèn khí thấp giăng-viăng, hàng ngày thì cờ Đổng-minh treo lơ-lơ, thiên-hạ đi coi đông đày, chen chen không lọt.

Ấy cũng là nhờ có quan chủ tỉnh Srigier hết lòng chiếu cố, ngài với ba ông chủ-quận là quan Phủ Lưu-văn-Út quan Huyện Trương-văn-Nga và quan Huyện Đỗ-văn-Biêm, công mấy thầy trong huyện hát, đều hết lòng lo lắng, hiệp với mấy ông Cai Phó-tổng, Địa-hạ Hội-đồng chức huơng-chức mấy thôn lân cận, đồng tâm hiệp lực, bài hồ đất nghi, cho nên cuộc lễ ấy mới đặng rờ ràng như vậy.

Các cuộc chơi trong hai ngày lễ ấy như vầy:

Ngày thứ bảy 29 Septembre 1917 nhằm ngày 14 tháng 8 annam

Bốn giờ xế Huơng-chức làm lễ khánh-thành nhà hội Vinh-phước

Bảy giờ tối Có đèn có nhạc Langsa, Hồ-đàng, Múa-lân.

Tám giờ tối tới 3 giờ khuya Hát hội Annam hát tại đình Vinh-phước. (trước đảo kép có đánh trên Saigon rông.)

Chín giờ tối Chung để để xổ số, tại nhà hội Vinh-phước, có đèn, hát thuật điều và chơi nhiều việc khác nữa. Hát hòu tại rạp hát bóng (Đông-lạc-viên).

Ngày chúa nhật 30 Septembre nhằm rằm tháng tám (Trung-thu)

Ba giờ sớm mai Tế-tam-sanh tại nhà hội, có thái.

Tám giờ tới 2 giờ xế Hát hội Annam tại đình Đông-lạc-viên (rạp hát bóng)

Mười giờ tới 3 giờ xế Hát hội Annam tại đình Vinh-phước.

Bốn giờ xế Chung có có nhạc Langsa, Chơng có và y phục quan võ của nước Đổng-minh. Xổ lũng. Giũ hình giũ đặng.

Bảy giờ tới tới 3 giờ khuya Hát hội Annam tại đình Vinh-phước.

Chín giờ tối Hát bóng tại rạp hát bóng. Xổ số tại nhà hội Vinh-phước. Đắt pháo bông, pháo thăng thiên.

Trong các cuộc chơi này, thuê nay đầu đầu cũng thường có, chẳng lấy chỉ làm là, tôi chỉ mắng có một đứa là thấy được

người Annam ta ngày nay đã có hơi tàn bộ ít nhiều, vì trong hai bữa ấy tôi thấy có M. Lương-cao-Tông hát thuật rất tài, nghề đi giày cũng giỏi, sợi giày nhỏ bằng ngón tay, giăng ngang trên cao mà thấy ấy leo lên đi tới đi lui chiến qua lộn lại, múa hát vững vàng dường như đi trên đất băng, chẳng kém chi người Huê-kỳ hát Xiết (Cirque). Tôi ước ao chớ chi mà M. Tông rảng rù thêm những bọn thanh-niên mà tập luyện nghề ấy cho rông, thì từ đây Nam-kỳ ta nghề hát Xiết ít chẳng nhường chi người ngoại-quốc. — Đến việc điều chơi thì có MM. Đào-thái-Hào, Lê-minh-Thông, Lưu-văn-Ty Nguyễn-văn-Giang, Châu-Sinh và Đặng-mạnh-Anh, mặt đó hát bộ Langsa, ra điệu mấy lớp tuồng, làm cho những kẻ khán-tràng, nào là Tây, Nam, nào là Khách-tré, thấy đều vô tay cười rộ. — Hai đêm ấy tại nhà hát bóng Sadec hát nhiều lớp rất vui, thiết là hình dơi rờ ràng, nào là san, xuyên, thảo, mộc; nào là dinh, dầy, lấu, dài; xem thâu chừng nào dường như thân lịch kỳ cảnh.

Trong lúc hát thuật tại nhà Hội thì bà phu-nhơn của quan chủ-tính lại bòn-thần bưng hộp đi quyền tiến, đến khi hát nhảm lời hay, con nít trảng vào chen lấn dành coi, linh trảng xus đuổi la rây, thì bà lại không cho đuổi mà dạy để cho chúng nó coi chơi thông thả, thiết là bà rất cố đư nhơn từ, giữ dân đồng lạc đó. Ông Bang Quảng-Đông đặng cho Hội 100 \$.

Nội cuộc lễ này, cộng kể tiền thâu cả thấy được 3789\$71.

Lước dịp tôi xin nhắc cho khâm-quan rõ rằng: Lúc ngày nhứt nước mới mở cuộc quyền tiến mà cứu giúp cho những người bị nạn binh đao, thì hội thâu Sadec quyền từ hơn bốn chục ngàn đồng, xét bày nhiều đây thì cũng đủ rõ rằng dân vật tỉnh này thiết nhiều người hảo nghĩa, đáng kính, đáng kính. Chú bút.

PHU'ONG CHÂM ĐẮT SỜ'

Tôi có tánh ham vui nên mỗi tuần tôi thuê bày thì tôi hay đi coi hát bộ. Có đêm tôi gặp được kép hay tướng giỏi, múa trống điệu hát phải hơi thì khoái lạc vô

cùng; còn có bữa gặp hề vô duyên đáo mới tập thì mỗi lòng không muốn ngó. Tôi thăm tưởng trần địa-cầu nấy nước nẻo cũng cho hi trường là chỗ hóa dân trí, động-như tâm, nên thấy thấy đều ngó nhau mà cái lương cho trọn lành trọn tốt. Chẳng nói đâu cho xa, kia các chủ là kẻ đàng đàng với quốc-dân ta, còn lập Cảnh-nam tập hi-viện một cuộc đồ số đũa Châu-thành Chợ-lớn mà cái lương trong điệu hát xướng thay; huống chi quốc-dân ta là kẻ đã thọ văn-minh của Đại-pháp đã thấy cuộc điều kịch của Âu-châu hơn mấy chục năm nay rồi mà chẳng biết cái lương trong việc hát bộ của Việt-nam ta sao?

Tôi đương thăm tỉnh như vậy kể nghe các nhật-báo xung tụng hội Khuyến-học Longxuyên bày cái lương cuộc hát Annam hôm 14 juillet trước là muốn đác đồng bào vào nẻo văn-minh sau đặng lấy học tiền tế cấp có quả. Tôi hay sự ấy mừng rất đời mừng, hằng ngày ước ao xem được cuộc ấy một lần, ngó cho rõ cách cái lương coi có như ý tôi đã muốn.

Hôm đầu tháng bảy thính linh các báo-chương trong Nam-kỳ báo nào cũng rao rằng hôm 11 Septembre hội Khuyến-học Longxuyên sẽ lên Saigon mà diễn

tuồng Annam theo cách mới tại rạp hát bóng Eden. Cha chả! Tôi nghe đều kỳ rất hiệp số nguyện, nên thừa ngày chúa nhật bươn bả ra Saigon mà mua giấy đi đờ, đi đâu ra đó thì giấy bán đã hết rồi làm cho tôi đứng chừng hứng đườn xo thối chí. Tôi nghĩ quốc-dân ta lúc này đặng ham hồ cái lương tiến bộ, nghe việc là thì ai lại không đua nhau mà đi coi. Tiếc thay bày ra cuộc đặng khen đáng thấy như vậy mà không lựa rạp hát cho lớn cho có chỗ người coi cho đủ.

Thầy bán giấy hát thấy tôi phàn nàn như vậy bèn đề nghị lại cho tôi một chỗ ngồi và lại cho tôi hay rằng hội Khuyến-học Longxuyên thấy rạp hát bóng chật hẹp nên diễn có một thứ tuồng mà thôi, đề qua đêm sau là 12 Septembre vô Chợ-lớn sẽ diễn đủ ba thứ tuồng tại rạp Cỏ-Tám.

Nhờ có thầy bán giấy từ tế nên tôi mới được dự coi đêm 11 Septembre. Tôi xem tuồng « Vì nghĩa quên nhà » thấy bộ tịch tự nhiên, nghe lời nói dễ hiểu, lúc buồn thì cầm xúc vô cùng, tiếng phải bất động lòng hết sức. Khá khen ông Lê-quan-Liêm và thầy Hồ-văn-Trung khéo đặt bày chuyện mới mà cảm động khâm-quan, cả Tây Nam phong ngợi vô

THUỐC ĐIỀU HIỆU CÀ-LÔP (TRÁI ĐẤT) Mũi nó thơm tho diệu dàng chẳng có thứ nào bì kịp. Hình ảnh một gói thuốc Cigarettes Globe.

Có một mình hàng DENIS FRÈRES có trứ mà thôi

cùng, vậy mới gọi là phát tiến nhưn chỉ có một phát đó.

Tối bữa sau tôi mua giấy đi coi trong Chaylon một lần nữa cho rõ các cách cải lương của người. Đêm ấy hát lại tuồng « Vì nghĩa quên nhà » rồi lại hát luôn hai tuồng là tuồng « Tây khố » và tuồng « Báo nghĩa » của thầy Hô-vân-Trung trước tác. Cha chả là khoái! Ôi! đến lớp vui thì ốm bụng mà cười, còn đến thờ thim thì đau lòng ứa mắt.

Và bên Mầu-quốc ta trước mới bày cuộc hát ra thì rỗng dưng nhạc ca (Opéra) lâu lâu mới tập tới tiểu huyệt-kê-hi (Opérette) rồi mới tới bách-quai-diễn kịch (comédie).

Trong Việt-nam ta trước nay hát điệu nhạc ca (Opéra) hoai, chưa ai tưởng ra mà tập thứ hai điệu kia. Nay ở Long-xuyen thì thầy Hô-vân-Trung tác chế bách-quai-diễn kịch và ông Phủ Lê-quang-Liêm chuyển đề mấy thầy, ra làm tuồng, tuy rằng hát kiêu tiền mà tế cấp cho kẻ bị chính chiến mà phải tai ương chớ thiệt đáng cái cách trong văn qui bị khác.

Khi văn hát rồi tôi vội vàng kiếm ông Lê-quang-Liêm và thầy Hô-vân-Trung mà thăm trước cha giúp một người trí thức kiếm thời, sao phong ngôi đứng chỉ lương kịch sĩ. Tôi thưa điệp mới tổ cùng hai ngài rằng nay điệu bách-quai đi tập được rồi vậy sao hai ngài không tập luôn điệu huyệt-kê-hi cho hoàn toàn qui cũ. Hai ngài đáp rằng có ý đó đã lâu rồi, để lần lần sẽ tập tới điệu kia và đêm cô tích động vui lòng đồng điệu. Hay! Dối! nếu vậy cuộc diễn hi Việt-nam được phát minh ra đây rồi. Trương-phải mau hỏi một cho soạn đi! Dịch-Thanh! đứng cầm roi mà giũ cỡi ngựa nữa!

Chaylon, Luosa-si-Tiểu

Đại-Pháp lễ nghi

(tiếp theo)

Cách thờ dọn bàn

Muốn cho đám-tiệc ra rõ-ràng thì bao nhiêu của qui-trọng trong nhà, như là

khăn, khăn bàn, đĩa, muống, nĩa, bầu rượu, ly, v.v.v, nên đem ra trưng-dọn lên bàn.

Có bánh trái để tráng miệng thì nên sắp trà trộn cùng bông-hoa, sắp cho có hàng-ngũ, bánh theo bánh, trái theo trái để coi cho vừa lòng đẹp mắt.

Bàn ăn phải cho rộng rộng có thể mà sắp-đặt vật-liệu, phải cho dài-động cho khách ngồi thông-thả, khỏi kể vai cạ về nhau, mỗi một chỗ ngồi ít sao cũng phải sáu bảy tất tây mới vừa.

Để đề dọa tiệc phải cho được sạch-sẽ tinh-khiết, mà đều ấy rất dễ làm, cũng phải nhả hào-hệ mới ở sạch được, còn nhà nghèo tự-nhiên bày-bày. Có kẻ tưởng rất làm-ràng, vì nhớ tới chẳng nên sửa-s soạn. Nghèo mà trong-sạch há chẳng qui sao?

Cái nĩa thì xếp bên trái cái đĩa. Còn muống và dao thì sắp bên hữu. Ấy là làm theo phép lịch-sự về đám-tiệc tại nhà người phong-lưu nhà-tháo, chớ bình-thường thì người Langsa hay sắp chung nĩa, muống và dao lại một chỗ tại phía hữu.

Mỗi chỗ ngồi thì để một miếng bánh mì trên đĩa. Bánh mì ấy gọi là đĩa trong, nửa ngoài trong một cái khăn bàn. Còn bữa menu thì để dựa trên khăn, úp bề có chữ vào khăn. Chừng nào khách lại ngồi bàn, khách mới lật nĩa ra, đem để gần bên cái muống mà phía trên một chút, lối hàng ly uống rượu.

(Sau sẽ tiếp theo)

TÂN-TRUY-VÂN.

ÔNG QUAN HAI PHÁO-THỦ

Nguyễn-văn Xuân

Ông quan Hai Nguyễn-văn-Xuân sanh ra ngày 3 Avril 1892 tại làng Trường-tho, tổng An-diên (Thu-đốc) tỉnh Gia-định, trong lúc cha người là ông Nguyễn-văn-Cha còn làm giáo-tập dạy trường tổng Thủ-đức.

Qua năm sau ông Nguyễn-văn-Cha được cấp-bằng làm Thư-ký tại dinh Đốc-lý

Thành-phố Saigon thì đem con về ở Saigon từ ấy đến nay. Lúc ông Nguyễn-văn-Xuân mới được tám chín tuổi thì nhớ cha Ngài nhưt là chú của Ngài là ông Nguyễn-thanh-Liêm, Tri-huyện bàm, đã qua đời, buổi Ngài còn sanh tiền, làm thư-ký tại Soái-phủ Nam-kỳ, bởi nhớ có cha và chú lo lần dạy dỗ ân cần cho nên việc học hành mới mau tiến bộ.

Ông quan Hai Nguyễn-văn-Xuân ban đầu đi học tại trường tổng Tân-định, sau vào trường Sơ-học (Ecole primaire de la rue Taberd) rồi lại vào trường Bôn-quốc (collège Chassoloup-Laubat) học theo bên lớp con trẻ Langsa (quartier Européen). Tuy đã đi học nhà trường một đầu, song mỗi khi về nhà, thường đến cha và chú lo săn-sóc dạy dỗ thêm. Chẳng những vậy mà thôi, Ngài lại có tài-h sinh năng, cứ lo ân cần học tập, chần-chất ngả lòng, cho nên mỗi năm Ngài đều được phần thưởng trọng-luôn. Nhờ Ngài có tánh thông-minh và siêng-sản, cho nên Hội-đồng Thành-phố Saigon có xuất tiền ra mà châu cấp thêm cho Ngài ăn học.

Học tại trường Bôn-quốc ba năm, văn-chương phát sớm. Cho nên lúc Ngài mới được 13 tuổi thì đã thi đậu bằng-cấp tốt nghiệp (Certificat fin d'études) rồi.

Lúc ấy lại nhờ có ông Cunise là Đốc-lý Thành-phố Saigon với ông Hô-vân-Kinh là Thành-phố Hội-viên, hai ông xin giùm, nên Hội-đồng Thành-phố lại xuất tiền thêm mà phụ cấp cho Ngài sang ở Alger mà ăn học.

Ngài học tại Alger cho đến 17 tuổi ra thi đậu Tú-tài, lại được tới ban-khen của Hội-Giám-khảo (avec mention assez bien). Tuy đậu Tú-tài rồi mà ông Nguyễn-văn-Xuân cũng còn ở tại trường Alger hai năm nữa, định học thêm mà thi vào trường Công-khoán cấp vô-viên Tập-nghệ Đại-học-hiệu (Ecole Polytechnique) nhưng

vậy mà Ngài lại mộ bên nghề Nghiệp-sự hơn, cho nên Ngài lại thi vào trường Thượng-đẳng sư phạm học-hiệu (Ecole Normale Supérieure) và được Mầu-quốc Chính-phủ cho tiền ăn học. Nhưng mà nhờ có ông Diệp-văn-Cương Thông-sự theo trước Lan-sa, hàng-lâm trực-học-sĩ, khuyên ông Nguyễn-văn-Cha đứng để

cho con học trường Sư-phạm ấy, vì sẽ một trí. Bởi đó Nguyễn-văn-Xuân phải vắng theo lời cha, qua năm sau Ngài bèn thi vào trường Công-khoán cấp vô-viên Tập-nghệ Đại-học-hiệu. Lúc Ngài đi thi thì Ngài lại gặp ông Bùi-quang-Chiếu là quan Bát-vật, Giám-đốc Canh-nông sang Pháp-quốc nghỉ ngơi. Lúc ấy ông Bùi-quang-Chiếu và Phu-nhan có rước Ngài về nhà đãi-dâng tử-tê, hai ông bà lấy làm khen ngợi Ngài lắm, vì thấy Ngài còn nhỏ mà trí-hóa thông-minh, gặp người quen hẳn số thì mừng rỡ vui vẻ luôn, chớ chẳng hề ý thì năng mà làm tuôn kiêu háng bao giờ.

Khi Ngài đã thi đậu vào trường Tập-nghệ Đại-học-hiệu ấy rồi, thì Hội-đồng Thành-phố Saigon lại xuất ra hai ngàn quan tiền Tây và Chánh-phủ Nam-kỳ cũng xuất ra 500 quan-đồng thưởng công đền sách cho Ngài.

Ngồi học tại trường ấy hai năm khi mãn hạn rồi Ngài lại lãnh một phần tiền của Chánh-phủ đã xuất ra để cho học mấy bay.

Ngài học mấy bay vừa được nửa tháng, lễ kỷ-An-châu cuộc chiến-tranh nổi lên, nên Ngài phải vào nhập ngũ động ra mà giúp nước. Ban đầu Ngài còn làm lính, rồi ít tuần lễ được làm quan một. Đến ngày 13 Mai 1916, thì Ngài lại được thăng chức quan Hai, và lại được lời tặng khen như vậy:

« Làm quan chỉ-huy coi một đội-binh « pháo-thủ (súng đại-bác). Quan này « sáng trí lắm, chẳng sợ chết, đạn kẻ « nghịch bắn như mưa, mà Ngài đi tìm « được nhiều chỗ, về nhưt là do được « nhiều phía kẻ nghịch trú trong ngày « 24, 25 và 26-Février 1916 »

Bởi có lời tặng khen này nên Ngài lại được thưởng Tập-tự-chiến-bại qui trọng (Croix de guerre avec valeur).

Ông Nguyễn-văn-Xuân từ ngày ra trận đến nay, rất nên canng đờm, coi tên động như không, ở giữa chốn chiến-tràng mà mỗi khi Ngài gọi thợ về nhà thường nói chuyện như chơi, đã hơn hai năm trời Ngài ở nơi chiến-địa, khi thì ở dưới hào bô, khi thì ở trong rừng, mà Ngài lại nói rằng, được như vậy thì Ngài được mệnh giới luôn, cho đến đời có

một lúc kia quan Tổng-binh đòi Ngài về mà giúp tại số Tham-mưu Ngài ở đó đảo động một tuần, rồi cũng nài xin ra trận, vì Ngài nói rằng ở đó tối-túng bực bực, không bằng ở tại chiến-trường được thông-thả hơn và nghe tiếng sóng háng ngất lại càng khoái chí. Ấy là chí khí của anh hùng, ưa động chớ ít hay ưa tĩnh ư vậy.

Chủ bút

NHÀN ĐÀM

Hết coi

Một làm thầy-pháp, chữa bệnh điên giới, có cái nhà riêng cho bệnh ở cũng đồng.

Xoài ở lối xóm, bữa nọ lại nói cùng Mít:

— Chẳng biết mấy người điên ở chung cùng nhau, họ làm làm sao há?

— Phải chi thầy dắc tới đi coi cho biết.

— Bì thì đi, mà nó có nói sao thì anh nghe vậy, đừng có có nghịch-ý nó, nó hèn, anh lo.

— Thì phải vậy chớ sao, anh biết gì mà cãi cùng nó.

Bởi đó Mít dắc Xoài đi. Tới nơi, cũng một tháng liền thấy hai người, xăm-xăm đi lại, tay cầm một cục sỏi.

Mít chỉ cho Xoài mà rằng:

— Thằng đó mới ngày, chưa điên chỉ cho làm.

Thằng điên tới trước mặt hai người cười chồm-chồm và hỏi Xoài:

— Cục sỏi này do quá. Nêu liên há?

— Nêu liên chớ. Bỏ đi cầm làm tay.

Xoài nói vừa dứt lời, bị thằng điên đánh cho một bốp tai xươg-vàng. Thằng điên cũng và cười và nói:

— Nói bậy! Liên rồi lấy gì mà bày chơi?

Mít thấy tức cười, nắm tay Xoài và nói:

— Bì lại dăng này, anh! Có một thằng cha thiệt điên.

— Thôi đi thầy, cho tôi kiêu. May là nó mới ngày mà nó còn dữ như vậy, nếu quả điên thiệt thì bực nào nữa?

GIẤY LE NIL là giấy tinh-anh thượng hạng.

THỜI-THỂ TẠO ANH DÙNG KỶ

ĐỆ NHƯT PHI-CÔNG

GHI-NƠ-ME Tiểu truyện

(Tiếp theo)

Khi viết tới khoản này thì có tin Chánh-phủ báo rằng hôm 11 tây tháng Septembre rồi đây, quan-ba phi-công Ghi-nơ-me cỡi thuyền lướt gió đi tề-sát tuần-do. Bỗng chót gặp một phi-thoàn Đức người bèn xông đến mà xáp trận. Hai đảng đương giao chiến, thắng bại chưa phân, thỉnh-linh một toán phi-thoàn Đức khác bay đến trợ chiến. Con nguy-cấp mà Ghi-ne-me chẳng hề rùng chỉ anh-hung, một mình cũng cứ đương-cự cùng mấy mạng hạ được 2 phi-thoàn. Than ôi! Trời-xanh vẫn cùng anh-hung quen ghé và lại chơi dao có ngày phải đứt tay, nên một viên-đạn vô tình, trúng nhám người, làm người phải sa xuống biển. Mất một trang nghĩa-dũng như vậy há chẳng buồn lắm sao, nhưng xét cho rằng một mạng người Langsa ấy mà đổi 53 mạng Đức (vì người giết được 53 phi-công) thì thác cũng được ngắm cười nơi chín suối.

T. P. V.

Một mạng nữa là ba. — Ngày 8 Décembre, Ghi-nơ-me đi thám-thị, về sửa soạn cất máy động nghỉ ngơi. Xảy đâu có một phi-thoàn nghịch thấp-thoàn muốn đến. Phán thì tuyệt đổng-thiên lạnh lắm, phần máy gần hết dầu mà người không dự-đự chi hết, nhảy lên phi-thoàn bay bổng. Bàng kia, phi-công Đức ơ-hờ lướt qua vòng quân Pháp, chẳng để có kẻ rình mình, nên không đề-phòng. Ghi-nơ-me ở đằng sau rượt theo, đến gần, còn chừng 20 thước nữa, thì bản nhàu cho

một hiệp 47 phút. Thành-linh bị bắn, phi-thoàn Đức bèn quay lại một cái rất mạnh làm cho phi-công Đức té nhào, hất ra khỏi xác, phi-thoàn bị bắt lửa cũng cháy tiêu.

Với một là lớn. — Ngày 14 Décembre Ghi-nơ-me theo toán phi-thoàn của quan Ấch (adjutant) Braquet qua phá trại quân nghịch tại Hết-huy-ly. Giữa đường gặp một phi-thoàn Đức, bèn vẩy phủ nó má bắn. Phi-công Đức tăng càng như cá mắc lưới, như chim vào bẫy, chạy qua chạy lại, kiếm thể thoát thân. Ghi-nơ-me ở đằng sau xa hay đến, phát ra một tiếng súng thì phi-thoàn Đức sa ngã, thêm một tướng Đức vong mạng.

Máy kia vừa sa thì một máy Đức khác ở đầu không biết sống tới đời chiến cùng Ghi-nơ-me. Bắn qua, bắn lại sống nổ âm-âm, mà không phân thắng bại. Hai phi-thoàn tránh dạn đảo lên đảo xuống chẳng khác như phụng lượn rồng bay. Giấy lau, phi-công coi thể khó thắng được bèn tháo lui về trại. Ghi-nơ-me cũng một và máy lại hư cũng nhiều nên chổng theo, trở về trại an-nghỉ. Đính trận đó là 14 trận.

Kể sơ một ít trận động cho rõ chí can-dám của người mà thôi, chứ nếu muốn chép cho rõ người làm sao mà giết đến 53 tướng Đức, thì rất dài mà lại không vai chi cho mấy, vì đảo đi đảo lại thì cũng lẫn sống lẫn-thinh. Hữu nên biết là người thiết là nghĩa-dũng, ý chí kiên-bối, rất nỗ-công mà là rất lạ-làng. Chiến chiến-trường là nơi vào sanh ra tử mà người lại ham, cho nên chẳng dợi có lệnh sai, sẽ gặp dịp tức-tức xuất trại. Người có tinh nóng-này, làm việc chi thường muốn cho mau rồi, cho đến đời viết thư cho mẹ cha người cũng không chịu nói nhiều, tựa ít chữ như ta viết giấy thép. Đến nay mắt hết một trang niên-thiểu anh-hùng bực ấy, thiệt rất đáng tiếc không cùng.

HỘI ỒI:

Một phút thôi rồi người nghĩa-sĩ, Ngàn năm bia-tạc khách tin-trung.

T. P. V.

CUỘC ĐẤU CẦU TẠI TINH GÒC-ÔNG.

Hôm ngày chúa nhật, 9 Septembre 1917

Hội La "Goconnaise Sportive" mời hội "Giadinh-Sports" đấu cầu tại tỉnh Gò-công. Khi xe hơi của hội "Giadinh-Sports" vừa đến thì có M. Lý-công-Kiều là hội-trưởng và M. Nương công các hội viên "La Goconnaise Sportive" phục rước, tuy hai đảng mới gặp nhau lần thứ nhất, mà cách chào hỏi rất ân cần. Đến khi vào nhà ông Kiêu, đầu đó phân ngôi chủ khách vừa xong, thì ông hội-trưởng "Giadinh-Sports" là ông Huỳnh-vân-Vê, tỏ lòng cảm ơn ông hội trưởng và các hội-viên "La Goconnaise Sportive" cách tiếp rước rất ân cần trọng hậu. Khi đang tợp khai vị vừa rồi, thì Monsieur Nương mời hội "Giadinh-Sports" về nhà đãi tiệc (trưa, đầu đó sắp đặt sẵn sàng đủ mùi sơn trên hải vị.

Ba giờ rưỡi chiều thì hai hội tụ nhau lại để trường cầu. Chung quanh trường cầu có treo hoa kết, còn bốn phía thì dập-dền cờ tú nam thanh. Đến bốn giờ thì quan chủ tỉnh là Monsieur Fontaine giã lâm cùng các hội-đoàn. Khi ngài vừa đến thì kèn trống trời van dậy rất nên vinh diệu. Trống kèn vừa dứt thì hai ông hội-trưởng cùng các hội viên ra mặt ngài, thì rất hân hoan chào hỏi mọi người và người tỏ ý cảm ơn hội "Giadinh Sports" chẳng nài đáng xa trăm dặm, đến mà giúp cuộc lễ thể thao tại tỉnh của ngài, ngài lại hứa rằng trong mỗi năm ngài sẽ cho mời hội "Giadinh-Sports" đến đấu cầu tại tỉnh ngài ít nữa là ba bốn kỳ, lời nói của ngài rất nên tao nhã như tờ, thật là một đứng khoan nhơn đại độ, đáng mặt làm cha mẹ của dân, tỉnh Gò-công rất nên ban hạnh mới có một ông quan thủ tỉnh như ngài.

Khi quan chủ tỉnh và các hàng chức sắc cũng mấy vị phu-nhơn an vị nơi khán-dài, thì cuộc đấu cầu khởi sự.

Hai bên phân ranh hạng vừa xong, đầu đó đứng chính tế, trông ra rất nên hoa mỹ, người giám cuộc là Monsieur Nương vừa ra lệnh thì hai bên đều nỗ lực tung hoành, nhưng mà tới lui phải phép, chớ không choán lấn nhảy xô, cho nên xem ra rất nên thanh nhã.

Việc thắng bại thì có lẽ chớ khán-quan đều chán rỏ, và hội "Giadinh-Sport" đã hơn tám năm tập luyện, danh giá bay khắp Sáu-Châu, còn hội "La Goconnaise Sportive" mới lập chưa giáp một năm, thì có thể chi sánh kịp.

Đúng sáu giờ thì bài cuộc đấu cầu. Trong cuộc lễ này có nhờ các hàng chức sắc cũng lịch ái, là con của quan chủ tỉnh, con quan Phủ Hải với con quan Trường-toà Kiêu, ra công góp tiền những người dự khán cũng quyên tiền những kẻ hảo tâm, cả thấy tinh động một trăm chín mươi hai đồng (192300).

Bây giờ tới thì ông hội-trưởng và các hội-viên "La Goconnaise Sportive" mời hội "Giadinh-Sports" dự tiệc tại nhà ông Tống, cỗ bàn chưng dọn rất nghiêm trang, trong ngoài đèn treo rụt rỏ. Trong tiệc có quan Phó chủ tỉnh Giàu, quan kho bạc Bình, quan Trường-toà Kiêu, quan Phủ Hải, quan huyện Kiêm, quan huyện Phương, quan Đốc-học Sang, quan Lương-y An, các hàng chức sắc tại hạt Gò-công cùng các hội-viên "La Goconnaise Sportive". Khi hai bên phân ngôi chủ khách ngồi vào tiệc, thì loạn đấm rất nên ý hiệp tâm đầu. Trong tiệc dọn tinh những đồ thổ sản, nhưng mà mỗi món đều đẹp miệng cả mọi người.

Khi tiệc vừa hầu mãn thì ông Hội-trưởng "Giadinh-Sports" là ông Vê đứng giẫy lấy lời khiêm cung mà cảm tạ các quan cùng các hội "La Goconnaise Sportive" có lòng trọng hậu với hội "Giadinh Sports" vô cùng, nguyện từ đây hai hội kết niềm huynh đệ, đồng cùng nhau đồng tâm hiệp lực mà làm gương cho đoàn hậu tiến nơi theo. Vừa giết lời thì ông Hội-trưởng "La Goconnaise Sportive" trả lời cũng một ý kiến như ông Hội-trưởng "Giadinh-Sports", lại cảm

ơn hội "Giadinh-Sports" chẳng nài khó nhọc, đến mà giúp cho hội "La Goconnaise Sportive" làm nên việc cả. Còn các quan thì đồng khen hội "Giadinh-Sports" tập luyện rất tinh nhuần, khó mà tả cho đúng cái tài của hội "Giadinh-Sports".

Hai bên đều lấy tinh thiết mà đãi nhau, cho nên xem ra rất lịch.

Hội La "Goconnaise-Sportive" đã biết trước rằng không thể chi thắng nổi hội "Giadinh-Sports", nhưng mà muốn cùng nhau thông đạt, cho nên chẳng nài tốn của nhọc công, nên là trong sáu tỉnh lấy đó làm gương, cùng nhau thông đồng, lập mỗi nơi một hội, đều bắt trẻ em ham đều thể thao là một việc rất có ích cho đời, nó làm cho người đặng khương cường tráng kiện, kẻ người mà đặng khương cường tráng kiện thì trí hóa mới anh mẫn vững vàng, kẻ trí hóa anh mẫn vững vàng thì mới đủ sức mà vẫy vùng những việc thương mại, kỹ-nghệ, canh-nông cùng người đi-quốc, đặng như vậy mới khỏi uổng công, thấy ta (Đại-Pháp) dạy dỗ bấy lâu, lại không hề phận làm trai Nam-việt.

Còn như lập cuộc lễ thể thao này, là vì nghĩ công ơn thầy ta là nước Đại-Pháp đùm bọc chúng ta, từ ấy những nay, tính có hơn sáu mươi năm có lẽ, thì công ấy sánh tày non bể, hôm nay nước Đại-Pháp lại vì bình đều công lý, khởi nghĩa binh, đặng trừ loài tàn bạo, chúng ta há nỡ nười điếm nhiên tọa thị cho đánh, nên thừa dịp này mà lập cuộc lễ ấy, hầu có dịp tiễn những người dự khán cùng quyên của kẻ hảo tâm, kẻ nhiều người ít đặng giúp cho binh lính tập Annam đặng đạt tuyệt năm sương bên Mẫu-quốc, cũng là bố thí cho vợ góa con côi của các đứng anh hùng, vì nước quên mình, đặng thấy phôi nơi chiến địa.

Thật là một việc đáng làm, đáng khen, đáng kính và cũng đáng học đời.

Sau đây tôi cầu cho hai hội triêng viên đời đời, đặng làm gương cho trong sáu tỉnh.

Go-Công, Hỷ-Nợc

HAI ĐAM

Quần-tử lạnh

Tên Hai bị cáo rằng: có ăn trộm nhà người ta. Đền công-môn nó chối ngay. Quan Tòa mới kêu tiền cáo hỏi:

- Có tên gì?
- Bẩm tên...
- Có mấy tuổi?

Hai nghe, liền đứng dậy nói:
- Bẩm quan lớn, có này thưa đời. Bao nhiêu cũng đủ cho quan lớn biết rằng: tôi bị cáo gian. Có 19 tuổi mà thôi.

- Tiền cáo nổi giận hỏi:
- Sao chú biết và dám chắc?
- Thì hôm đó tôi đang rình, nghe có tiếng cũng tinh-nhân có rằng: có 19 tuổi thế.
Giấu đầu lòi đuôi.

Rượu Sâm-banh hiện MARQUIS DE BERGEY là rượu nhứt hảo hạng

Trình thám tiểu thuyết (Tiếp theo)

Qua bữa sau Lại-xuân-Điền vừa mới thức dậy, xảy thầy kẻ giữ cửa đem vào một miếng danh-thiệp. Xuân-Điền lấy làm lạ, không hiểu khách nào ở đâu có việc chi cần mà đến sớm làm vậy? Liên với lấy xem coi, thì thấy trong thiệp ấy đề rằng: Nghiên-thiên-Lý, ngụ tại Quảng-an Khách-sạn, ở đường Đức-kỳ-lợi. Xem rồi lại càng sững sốt hơn nữa, bèn nghĩ thầm rằng: « Là dữ này! Nghiên-thiên-Lý kiếm ta mà làm chi đây cả? Vốn ta ngụ tại đường Hạnh-lợi, sao nay trong danh-thiệp lại đề rằng ở đường Đức-kỳ-

lợi, không lẽ mà người khác. » Nghĩ rồi bèn dậy mời vào. Nghiên-thiên-Lý vào, hai đảng chào hỏi một hồi rồi hỏi rằng: « Hôm rày tôi xem trong các tờ Nhựt-báo, một tay Tiên-sanh đã thay thế cho Hà-không-Tiên-sanh, mà biến họ các việc, nên tôi phải đến đây mà nhờ Tiên-sanh dạy biện. » Xuân-Điền hỏi: « Tác-hạ muốn hỏi việc chi? »

Nghiên-thiên-Lý nói: « Tôi có một người bạn-hữu, vốn là người nước An-lê, mới sang nước Mỹ nội năm này đây, lúc nó có định hôn với một nàng con gái, giao ước đã đành rành. Té ra đến sau người ché của nàng không biết tại duyên cớ nào mà lại ghét người An-lê, nên không chịu cho nàng đính hôn với người An-lê. Người bạn-hữu của tôi lại thương tượng với nàng ấy, chớ cho chú nâng hồi tâm, rồi sẽ định ngày thành hôn. Chẳng dè cách ít ngày người bạn-hữu của tôi vì có việc cần, nên tính muốn trở về nước An-lê, song sợ về rồi sau có sanh ra đều chi biểu trở đi chẳng, nên hẹn bỏ với nàng ấy lên lúc làm lễ đính-hôn cho rồi. Hai đảng liền đắc nhau đến chùa La-sĩ mà làm lễ đính-hôn. Lúc ấy cũng có một người chị em bạn gái của nàng, và ông Hòa-thượng trong chùa cùng vài tên thủ-hạ chứng có rõ ràng. Các việc xong rồi người ấy mới trở về quê-quốc. Chẳng bao lâu thì đã trở qua, ai dè nàng ấy lại trở lòng mà bội ước đính-ước. Nên nay tôi muốn hỏi Tiên-sanh, chàng hay công việc như vậy thì người bạn-hữu của tôi có quyền chi mà cưới được nàng chăng? Hay là sự đính ước lên không làm chi được, không hiểu pháp-luật của qui-quốc đây sẽ phán đoán là nào? »

Lại-xuân-Điền nói: « Theo pháp-luật của Tê-quốc tôi đây, trong việc đính ước hôn-nhơn, thì nam nữ hai đảng phải cho hiệp ý, nhưng vậy, người con gái ấy phải cho được 18 tuổi sắp lên, và chẳng phải là điên cuồng chi, thì đâu cho không có chứng cứ, cũng đủ mà làm nên công vụ. »

Nghiên-thiên-Lý nghe nói lấy làm đắc ý, bèn hỏi lại rằng: « Nếu cứ theo pháp-luật của qui-quốc đây, người An-lê tôi mới nói đó, chẳng là được phép đem nàng ấy về mà làm vợ rồi. »

TUÝ KIỀU GIẢI NGHĨA

— Thiệt quá như vậy đó chết, nhưng mà chúng có rầy rã ra thì chắc phải đến Tò, chúng lý người bạn-hữu của Túc-hạ đó phải có cái chi mà làm chứng có cho chắc-chắn cuộc đánh ước hôn-như lý mới được. Nếu không, thì đến chúng quan Tòa phán-đoán, ít là năng lý được hơn, chẳng hay tôn-hữu có cái chi mà làm chứng có chắc chắn cùng chăng?

— Nghiêm-thiền-Lý ngắm nghĩ hồi lâu rồi đáp rằng: « Muốn nói chứng có cho chắc chắn 10 phần, thì thiệt không có.

— Vậy chờ ông Hoà-Thượng trong chùa Lo-sai và mấy tên thù-hạ lúc nọ nó thấy hai người đình hôn đó, háy giở đi đâu?

— Rồi quá! Ông Hoà-thượng ấy đã chết rồi gần ba tháng nay, còn mấy đứa thù-hạ cũng đã thôi ở mà đi hết rồi, còn người con gái là chi em bạn của nàng ấy, nay tuy còn đó, mà chắc sao cũng nói theo nàng.

Neutrals-chiến-Sĩ.

(Sau sẽ tiếp theo)

Cài lương tiêu quại

Thằng ọ ọ hoai

Cam với Quít là người đánh cờ cao có tiếng cả hai đều đôi thủ, ai chẳng ngưỡng ai.

Ngày kia hai đảng gây cuộc, còn đang tranh thắng tranh phụ với nhau. Mít ở đầu tình cờ bước tới đứng coi, cờ thì chưa sạch nước căng (sở vj) mà có lính thấy lay, cờ đứng một bên ọ ọ chỉ chọc hoai. Nhìn lúc Quít đang suy, nên để cờ, định cho Mít một hộp tai xiêng xiêng. Mít thộn lòi ra, mà cũng không kể sự đầu, một tay thì vỗ gò mà tía lia, còn một tay cũng chỉ vào bàn cờ mà nói rằng: Kia! kia!! Sếp Sĩ kéo bí giờ!!! Quít lại cũng nở tung trợn mắt chỉ Mít mà hét lên rằng: « Thằng chết ọ ọ hoai!! Tao bừa sủa, rầy!!!

Viết an-Hà: Du-sai-Tò.

Sợ gan nát ngọc liễu hoa,
Mụ còn trông mặt, nàng đã quá tay.

Thương ôi! tài sắc bực này!
Một dao oan-nghiệt, đứt dây
Phong-trần (1)!

Nỗi oan vờ-lở xa gần,
Trong nhà người chặt một lần
như ném,

Nàng thì bản-bật (2) giặc tiên,
Mụ thì ngân-ngát (3) mặt nhìn h' n
bay;

Vực nàng vào chôn hiên-tây (4)
Cắt người xem-sóc, rước thầy
thuốc-thang.

Nào hay chưa hết trần-duyên,
Trong mê đường đã đứng bên
một nàng. (5)

Di rằng: « nhân-quả (6) dở-dang,
« Đã toan trốn nợ đoạn-tràng
được sao?

« Sờ còn nặng nợ má đào,
« Người đầu muốn lánh, Trời nào
đá cho!

« Hãy xin hết kiếp liêu-bổ. (7)
« Sông Tiêng đường sẽ hẹn hò về
sau!»

Thuốc-thang suốt một ngày thâu,
Giác mê nghe đã dấu-dấu (8) vừa-
tan.

Tú-bà chực sẵn bên màn,
Lựa lời khuyên-giải môn-man (9)
gờ đở:

NGHĨA XUÔI

Tú-bà tuy làm ọ ọ cầm roi quất đại,
sống thấy Túy-Kiều làm sư thì để hết
hồ, bên đứng tay lại động coi thì-sư.
Vừa dạy qua dạy 'ai thì Kiều đã quá tay
máu ra lai-làng.

Có sự tác-tệ đường ấy làm cho Tú-bà
hiếu sắc kêu là bài-bãi. Xóm-rừng nghe

Tú Bà sợ Kiều có làm gan liễu hoa,
làm cho nát ngọc đi, bên ngừng tay, ngo
mặt nàng, song nàng đã cầm dao đâm
họng quá tay rồi.

Thương ôi cho tài đường ấy, sắc bực
này! Vì con dao oan-nghiệp mà dây
phong-trần phải đứt.

Tú hồ lên, nỗi oan-khức của Kiều làm
cho xa gần vờ-lở, xóm-rừng chạy đến
chặt nhà như ném.

Nàng thì bản-bật, thiệp-thiếp đó,
còn mụ Tú-bà thì phách-sảng, ngo trôn
Túy-Kiều mà hôn đá bay lạc.

Đoạn mới khiến nàng ra sau hiên-tây,
rõ lớp cắt người xem-sóc, lớp rước
thầy đến chữa mạch, thuốc-thang.

Ái dè Túy-Kiều chưa hết nợ trần-
duyên? Trong lúc nàng nằm mê thì chiêm-
bào thấy đường như có một nàng lợi
gần gần mà đi rằng: « Nhân-quả, có
dở-dang lắm, cho nên muốn trốn nợ
đoạn-tràng, được hay sao?

Sờ của cô còn một mối nợ má-đào
nặng lắm, bởi vậy cô đầu muốn lánh,
Trời cũng không cho.

Thời cô hãy rằng chịu cho hết kiếp
liêu-bổ đi, tôi bọn cũng có về gặp nhau
tại sông Tiêng-đường.

Thuốc-thang phở-lở cho suốt một ngày,
mới nghe Kiều lần lần tỉnh lại.

Tú-bà chực sẵn bên màn, theo kiểm
lời khuyên-giải môn-trên gờ lả tội
minh:

là chẳng biết chi đưa nhau đến coi đống
sốt.

Kiều đâm họng rồi té xỉu xuống đất
nằm thiệp-thiếp như mê, hơi thở còn
nghe hơi-hóp. Tú-bà đứng một bên nàng.
Mặt mày tái-ngắt, hôn-via lên mày. Chập
lâu tỉnh lại, mượn người khiến thầy

nàng vào phòng, nhứt diện vậy lữ. mà
hơ, nhứt diện tìm thấy hết thuốc.

Than ôi! Nợ trần-duyên trả chưa hết,
nay muốn chết mà lánh đi để 'ai sao! Số
mạng Kiều chưa đến, cho nên thuốc-
thang điều-trị coi vọt tốt môi, cho nên
lúc mê-sảng, nàng chiêm-bào thấy một
gái thanh-xuân đến bên giường kêu gọi
rằng: « Nàng ôi! Nhân-quả đã dở-dang,
kiếp đoạn-tràng tránh sao cho khỏi! Số
nàng còn phải chịu mây-mưa nhiều kiếp,
ong bướm nhiều lần, cho nên đầu cô
lắm thế nào cũng khó mà thoát khỏi
mạng trời đã định. Thôi thôi! Thế vậy
nàng hãy chịu tạo vậy, một đời nằm
cho mạng nợ trần rồi sau hai ta nơi sông
Tiêng-đường sẽ còn tái-ngộ » Kiều nghe
đến đây giật mình mở mắt rồi lần-lần
tỉnh lại, hơi thở như xưa.

Còn Tú-bà thì đã chực sẵn bên giường,
nên vừa thấy Kiều tỉnh hồn, liền nhỏ-to
bom đở.

BIÊN TÍCH

- (1) Phong-trần. — Gió bụi, cơn gió
bụi, chổi bụi.
- (2) Bản-bật hay là bật-bật cũng vậy.
- (3) Ngân-ngát hay là ngắt-ngắt nghĩa

là: Sự hết hồn, một mây tái-ngắt T. S.
Ký đọc là Mít-mít.

(4) Hiên-tây là mái-hiền ở hướng tây.
Tục người Tàu cắt nhà dạy mặt qua
hướng Đông nên hiên tây là nhà dưới,
nhà sau.

(5) Nàng. — Nàng tức là nàng Đạm-tiên.

(6) Nhân-quả. — Kinh Phật « Tru-
đàng-lực » câu: Đức tri tiền thế nhưn,
kim sanh thọ giả thị. Đức tri hậu thế
quả, kim sanh tác giả tu. Nghĩa: Muốn
biết việc kiếp trước mình thì hãy coi lúc
mình sống đây được hưởng chịu những
giống gì (Nếu mình sống cực ấy là kiếp
trước mình làm quả). Muốn biết việc
kiếp sau mình thì hãy coi lúc mình sống
đây mình làm đi gì. Nhân-quả đây là chỉ
rằng kiếp trước Kiều vụng đường tu.

(7) Liêu-bổ. — Yếu-duối như cây liễu,
cây bở.

(8) Dấu-dấu. — Lần-lần dần-dần.

(9) Môn-man. — Môn-trên to-nhỏ.

TRƯƠNG-MINH-BIỆN.

(Sau sẽ tiếp theo)

DENTIFRICES
TRUC DANH RANG CUA CAC CHA
BÉNÉDICTINS
de SOULAC
LÀM RA
Thuốc nước, thuốc sệt, thuốc
bột hay là xà-bông.

Rượu Cỏ-nhạc VIEILLE
EAU-DE-VIE DEJEAN là
một thứ rượu rất
có danh-tiêng hơn bốn
chục năm nay.

THỨ GIANG-HỒ

(Tích Giu-ly-oc-du-ngoan)

Xứ Lý-ly-bu

HỒI THỨ NHÌ

(Tiếp theo)

Nghe vua dạy rất grom trần ra cho
người xem, tôi bên làm như ý. Lưỡi
gươm tay bị ngâm nước sệt ăn lém-đém
song cũng còn sáng trưng, làm cho dân-
chúng lấy làm lạ vô cùng, la lớn lên, tỏ
ý khen-ngợi. Rồi vua lại dạy tôi cắt
gươm vào vỏ mà quăng ra xa, cách chỗ
tôi bị cột đó ba bốn thước. Đoạn vua
lại hỏi cây cột bằng sắt mà lăm-phồng
đó ở đâu? Ấy là súng tay nhỏ của tôi để
tuyệt-thần. Tôi đem ra cắt nghĩa cho người
rõ và chỉ cách dùng thế nào, rồi tôi nạp
thuốc vào không dùng đạn, tôi căn-dặn

xin vua cho hết-lùng. Xong-xả rồi tôi
đưa lên trời nộp cho súng nhỏ. Tiếng
sống làm cho nhơn-dân giật mình té
lặng-củ. đường như kẻ ở gần nơi sét
đánh. Vua là người gan-đa hơn bọn kia
mà cũng thất kinh lộn-via. Tôi gieo hết
hai cây súng của tôi, bị đạn đạn và bị
đựng thuốc, rồi chỉ bị đựng thuốc đạn
đứng để gần lửa. Nếu chẳng nghe lời tôi
thì đành-dậy, lửa-đài thành-quách gì sẽ
thành tro-bụi mà chớ. Nghe vậy vua lấy
làm lạ chẳng cùng. Tôi cũng giao luôn
cái đồng-bổ trái quít của tôi đương đeo.
Coi bộ vua chưa ưng thấy. Vua mới
dạy hai tên hộ-vệ vạm-vỡ xô vào cây
khiến lại cho vua coi. Đến gần vua nghe
nó kêu cạch-cạch hoai lầy làm lạ tai quá.

Vấn dân nước lý, con người tốt lắm,
cho nên chúng nó xem kỹ t ý cây kim
lớn chạy vòng-vòng, chúng nó đều tỏ mắt
chăm-chai coi. Chứng vua nơi bởi ý nơi
đinh-thần. Tôi chẳng cần phải nói, khán-
quan cũng đã biết rằng trong đám đồng
người, ít khi đồng ý cùng nhau. Sao sao
cũng người vậy, kể vậy, cãi-cọ nhau, ai
cũng tưởng rằng mình giỏi hơn hết trong
thiên-hạ. Tôi trông thấy họ múa tay múa
chơn, tôi biết rằng họ cãi-lầy, chớ họ nói
chỉ tôi không hiểu được, tôi nghe họ có
khác nào vọt nghe sấm?

Luôn dịp tôi móc bóp ra, trong ấy có
chín đồng vàng lớn và ít đồng nhỏ một
cái lược, một cái hộp thuốc bằng bạc,
vuôn khăn và một cuốn nhật-ký của
tôi giao hết cho vua. Vua bên hạ lệnh
chở hết gươm, súng và thuốc đạn về
kho, ký dư thì để lại nơi tôi đình-trú.

Mà tôi có một cái túi riêng để đựng
cặp kiền soi của tôi, để khi nào có vật
gì nhỏ đeo vào nà coi cho kỹ, vì mắt tôi
muốn lờ, và ít món đồ khác cũng trọng-
đại gì đưa cho bọn tiểu-tử ấy coi sợ hư
nên tôi vụng-nhọc.

Vì lòng tôi ở thiệt-thà và nhu-nhọc,

HỘI CANH-NÔNG

TÍNH MY-THO.

Kính lời chào các hội-viên trong mấy phần số đặng hay:

Hội-đồng-cai-quản kỳ nhóm lệ ngày 4 Octobre 1917 có bàn nghĩ đến sự trồng dâu để tầm dệt hàng, dệt lụa.

Xét vì trong bốn tính của chúng ta, buổi xưa người ta làm nghề này cũng nhiều lắm, nhưng mà cũng bởi sự không học nên không biết lựa giống tầm tốt mà nuôi; nhiều khi nuôi làm những tầm bệnh nó không kéo kéo đặng, làm cho thất công mà lại thất vận nữa, không bằng nghề làm ruộng. Bởi vậy người ta thua buôn lỗ lưn lưn cho đến ngày nay mất dứt nghề ấy đi.

Xét vì sự trồng dâu để tầm theo phép hóa-học Canh-nông bây giờ thì có thể mà lựa được dâu tốt để mà trồng công là có thể lựa được rông những trứng bướm mạnh tốt mà thôi, đặng để giống, như vậy đến khi nở ra con tầm, thì tầm vô bệnh con nào cũng kéo to đặng hết. Ấy cũng nhờ sự học mà nay để tầm không lo bề bề là như xưa vậy nữa.

Xét các cơ sự thì Hội-đồng Cai-quản càng nghĩ muốn giúp cho các Hội-viên gây dựng cái nghề cũ của ông bà chúng ta lại kẻo để mất biệt đi thì thật một sự lợi lớn vô cùng.

Bởi vậy cho nên Hội-đồng Cai-quản đã có kiểm định thứ dâu tốt lớn lá, dày lá mà lại sai, để tại chánh phần số hội Canh-nông bây giờ, ai có muốn xin mấy trăm hay là mấy ngàn về mà trồng thì được đến đó mà xin. Lại ai muốn để tầm thì cũng nên đến tại chánh phần số Canh-nông mà làm khai xin trồng bướm tốt mỗi kỳ là bao nhiêu thì Hội-đồng

Cai-quản cũng sẵn lòng mà gởi thơ lên số Canh-nông bắt vật xin giùm cho. Hay là ai muốn trồng dâu để tầm cho xứng đáng mà muốn cho hội Canh-nông giúp sức cho thì hội cũng sẵn lòng xét rồi, xuất bạc của hội ra mà giúp cho, đặng làm cho nên việc.

Sau nữa ai muốn hỏi về sự trồng dâu để tầm theo kim thời thì đến tại hội chánh mà hỏi.

Mytho le, 5 Octobre 1917.

Phó-đốc-Lý hội Canh-nông,
TRẦN-NGUYỄN-LYNGO.

EDEN-CINÉMA

Tuần tới này rạp hát bóng Eden-Cinéma hát hay và vui quá, liệt-vị hãy đến mà xem chơi cho tiêu khiển.

nên Đức-vua và triều-thần đều yếu tài. Dân-sự và binh-linh cũng yếu tài. Nhờ vậy nên tôi có chỗ ước-trông sẽ được thế long. Lần lần dân-bản-xứ quyn một với tôi đến đến tôi nằm dưới đất và cho phép một lũ-trai trướng giễu và chùng vô tác tôi mà cười. Tôi học tiếng xứ ấy cũng mau, cũng lạ nghe được nói chuyện được. Đức Vua lại muốn cho tôi biết các cuộc chơi trong xứ; mà các cuộc chơi ấy thiệt ngộ hơn trong mấy xứ khác. Tôi khen cuộc nhảy múa của chúng nó trên một sợi giây nhỏ mà dài chừng bảy phân thôi. Đến đây tôi xin khán-quán cho tôi nói vài lời về cuộc chơi đi-kỳ này.

Ái mà muốn làm quan lớn cũng muốn cho Đức Vua chuộng thì mới nhảy múa trên dây. Tập hồi thuật nhỏ đến lớn, nên các người ấy chờ dịp nào có một quan đại-thần bị chết hay là bị cách chức, hai đầu này thường thường có—thì xin thế. Vậy nên có thiếu một người, thì sau

người dân đơn xin phép Đức Vua và triều-thần đặng nhảy múa trên dây. Hề người nào nhảy cao hơn hết thì được phong quan. Có nhiều khi các quan Đại-thần cũng lên nhảy múa trên dây, hoặc khoe khoe tài giỏi, hoặc làm cho Đức Vua rõ ràng mình hãy còn dẻo gân cốt và còn lạ làng ông Phó-lim-nập (Flimnap) làm quan kho bạc nhảy khỏi mặt giấy được hơn hai phân rưỡi, vậy mà trong nước không ai nhảy lại. Nhiều khi tôi lại thấy ông nhào trên một miếng ván cọt vô một sợi giây bằng sợi nhợ thường của mình. Ban thiết của tôi là ông Ren-dơ-rơ-sas (Redressal) làm Thơ-ký tại Mật-nghi-viện đứng thứ nhì. Còn các quan khác, sự chơi ai cũng như vậy.

Cuộc chơi như vậy thường sanh nhiều đầu rui-ro. Tôi cũng có thấy một vài ông bị treo-dây. Lại khi các quan Thượng-thor chơi đặng bày tài giỏi mình ra, mà lo tranh-cạnh cũng nhau, nên bị té nhiều

cái nặng. Có người thuật chuyện cũng tôi rằng đã một năm rồi, quan Đại-thần Phó-lim-nập rầy chơn, té nhảm một tấm nệm của Đức Vua, nếu không đá nát sọ rồi. Còn Đức Vua, Hoàng-Hậu và quan Tổ-Tướng cũng có một cuộc chơi tại điện. Đức Vua để trên bàn ba sợi chỉ hàng, dài chừng một tấc rưỡi, một sợi điều một sợi vàng và một sợi trắng. Đức Vua cầm một cái cây, để năm ngón. Mấy người chịu thì luồn phiến nhau qua nhảy qua hoặc chung dưới cái cây, tùy theo cây để cao, để thấp. Một hai khi Đức Vua cầm một đầu còn quan Tổ-Tướng thì cầm một đầu; lại có khi quan Tướng-Tổ cầm một mình hai đầu. Ai nhảy giỏi nhất-hạng được sợi chỉ điều, ai nhảy nhì-hạng được sợi vàng; Ai được chỉ đó thì đeo trong mình và coi bộ khoái lắm. Ít thấy quan Đại-thần nào mà không có đeo chỉ này.

(Sưu số tiếp theo TRẦN-TRUYẾT-VIN.)

MÁY XAY LỬA

ra gạo trắng

Monsieur Nguyễn-thanh-Liêm có mua máy xay lớn nên muốn bán máy xay lửa nhỏ (xay ra gạo trắng), máy này chạy bằng dầu lửa thứ thường rất phượng tiện, mỗi người đều coi máy được, không cần chi người thạo máy móc cho lắm. Vậy máy ông trong Lục-châu có muốn dùng máy xay ấy xin mời đến nhà hay là viết thư mà thương nghị.

NGUYỄN-THANH-LIÊM.

à An-hóa (Mytho)

棧東容艷

VIỆM-YUONG ĐÔNG SANG

ở Đường Bd Charner n° 81 - SAIGON

Lời rao

Kính tỏ cùng Lục-châu quới khác đặng rõ tôi mới lập ra một tiệm ở Saigon đường Charner số 81, để chụp hình và hình cũ làm ra lớn, để mới hết thấy ở Hương-Kông đem qua, và có thợ thượng tiếng làm khéo-mau.

Tôi có sắm đủ đồ y phục Langsa Nam Nữ và đồ nữ-trang bản-quốc, đủ thứ. Vậy xin quới khách có thừa dịp đi Saigon ghé tiệm tôi chụp thử mà coi và sau thì rõ việc làm của tôi thế nào.

Hay là có thân-bằng quới-bữa xin làm ơn nói lại tôi rất mang ơn.

Nay kính.

ATELIER de GRAVURE
SUR TOUS MÉTAUX
SAIGON
TRAVAIL SOIGNE
PRIX MODERES

Kính cùng chư-vị đặng rõ:

Tiệm tôi khắc các thứ con dấu bằng đồng có đồ thứ kiểu con dấu thường dùng và con dấu có chữ thông thay đổi hoặc con dấu in chữ nổi, không phải in bằng mực. (Timbre sec et humide datant de l'antiquité) và hơn nữa các thứ con dấu để quới khách lựa dùng và để giá tiền rất rẻ. Xin quới khách chiếu cố, tôi rất cảm ơn lòng nhiệt-thận.

T. KHANH-LONG

Graveur

149, rue Catinat, Saigon

CỘT TRÀM VÀ CỤ TRÀM

Kính cùng Lục-châu chư-quán-tử rõ: Tại vựa tôi có trữ đủ thứ Calcông Tràm và Calcông giá, dài vắn nhỏ lớn đủ thứ đủ hạng, để dùng mà làm nền nhà, hay là đóng cửa-ung được, như Liệt-vị muốn mua bao nhiêu hoặc hạng nào thứ nào, xin viết thư cho tôi mà thương lượng giá cả trước cho xong, thì tôi sẽ cho ghé chỗ đến nhà cho Liệt-vị.

Nay kính

TRẦN-TẤN-TÀI

Marchand de bois à Rachgia.

BÁN TÀU HO'Í

(CANOT AUTOMOBILE)

Định giá là 2.000 đồng

Có một chiếc tàu hơi (Canot automobile) kiểu doris còn mới tốt, đóng bằng cây gia-li, dài 6 thước 7 tấc, máy mô-tơ (moteur Peugeot 12 H P.); trong khoang tàu sắp đặt coi rất đẹp; có máy chạy đèn hơi (Acétylène), có buồng (đài 3 thước, ngon 2 thước 4 tấc), và có ghế chạy dài theo 2 bên bờ, trên ghế có lót nệm, ngồi được 12 người. Bề thám hạ tàu (từ lượng tới mặt nước) được 4 tấc, chạy 7 nơ (nœuds).

Định giá bán là hai ngàn đồng.

Sẽ gửi hình-chụp tàu này cho những người muốn hỏi đặng coi cho rõ mà mua. Xin cho nơi quán nhứt-báo Nông-cổ Min-đam, hoặc viết thư hoặc điện nghị.

TIỆM HIỆU THAI-BÌNH

ở TẠI ĐƯỜNG COLONEL BOUTONNET SỐ 136
Ngang nhà giấy xe lửa Mytho và Bênhòa

SAIGON

Tiệm tôi có bán đủ thứ hàng Tàu và hàng Bắc, cầm-châu, cũng-xá, lược-lông, vắn, nhỏ, xuyên, lảnh, vắn vắn, có đủ thứ rượu Tây, bán sỉ và bán lẻ. Có đủ thứ bánh hộp, đồ hộp và đồ gia vị, thuốc hút và y-dược Langsa.

Liệt vị Tôn-bằng cùng quới-khách trước khi lên xe, xin ghé lại tiệm tôi, hoặc dùng rượu giải lao, hoặc dùng café hay là điếm-tám mà chờ xe chạy, tôi đã sắm sẵn chỗ ăn chỗ ngồi rất nên tinh khiết, xin đong-hàng chiếu cố, tôi cảm bội chẳng cùng.

MAI-VĂN-LUOC.

NAM-THÀNH-CƠ CÔNG-TY

Bộ-tỷ cơ xưởng Huế-kỳ bán các thứ máy sau đây

- 1- Máy xay lúa và gạo trắng số 1, mỗi giờ xay từ 4 tới 6 tạ, giá chắt: 3.000 \$.
- 2- Máy xay lúa và gạo trắng số 3, mỗi giờ xay từ 2 tới 3 tạ, giá chắt: 2.000 \$.
- 3- Máy xay và Mát-ơ chạy điề-khí, 16 mã lực, và dây chân. Mỗi giờ tiêu điện-khí 0,376 đều một cái mà thôi.
- 4- Máy xay bằng tay: 500 \$.
- 5- Mát-ơ chạy điề-khí, 16 mã lực, mỗi cái riêng, giá là 1.600 \$.

5- Máy ép dầu, xay đậu, ép sữa làm đường, máy đem nước lên ruộng, máy đèn khí, máy tàu sà-lốp, v.v. Song chưa biết giá chắt. - Chừng máy lại Sài-gòn chủ mua muốn cho bốn hiệu đến nhà ráp máy và thử cho các việc huyên đĩ, thì phải chịu chút đĩnh phí lậ và nhơn-công.

Xử nào không có điề-khí thì phải dùng Mát-ơ chạy dầu, hoặc số-giá (enaudière) chạy củi hay là trấu.

Xin hãy viết thư hoặc đến bốn hiệu mà thương nghị. Giá đĩnh đó là tốt sực rỏ, không có hăng nào bĩkĩp, nên bốn hiệu tưởng có lẽ các nhà cộ phú sẽ giúp đĩng đĩng cho mau thành tựu.

Nay kính.

LÊ-HỮU-NÊN

Directeur de la Compagnie, 233, rue d'Espagne, Saigon.

TIỆM Trương-văn-Hanh SADEC

Có bán xe máy mới và đồ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lĩnh thấp muốn đến khí đĩ (carbore) theo cuộc quan, hỏn, tao, th, kỹ-yếu, Tân-gĩa, hạ-thọ.

Khả đĩn hĩng nhiều tĩy tốt thương hĩng, hĩn mỏ và hĩn lỏ về ruột xe máy hiệu Michellin.

TRƯƠNG-VĂN-HANH, của khĩn.

PHÚ-TOÀN

19, rue Amiral Courbet, 19 HALES CENTRALES-SAIGON

Kĩnh cĩng các Ông, các Bà; tiệm tôi đĩ hiệu PHÚ-TOÀN mới lập tĩt đĩng Amiral Courbet, mỏn bài số 19; cĩ bán đĩ thuốc tĩy của Thượng-Bĩng Duyệt-Phỏng G. RENOUX và thuốc Thượng-Hĩi. Đĩ bán y giá nhà thuốc mà cách tiếp rước rất cĩng kĩnh khiĩm nhĩng theo lỏ phỏp Annam.

Xĩn các Ông, các Bà thừa bước đến tiệm tôi trước là mua vật dụng sau giúp đĩng-bĩng cho thĩng vượng cuộc thĩng-mĩi. Tôi cĩng sẵn lòng nhĩ thuốc tĩy các ông các bà muốn hỏi cách đĩng nĩu vĩ nào tôi thĩng hiĩn, thì tôi hết sức vui lòng mà bĩy tỏ. Bĩn đĩm cĩ việc cĩn đĩng kêu cĩra tôi cĩng vui lòng buôn bán.

Tiệm tôi cĩng cĩ bán đĩ thứ rựy Langsa; rựy chĩt, đĩ hộp (Conserves alimentaires), Bĩnh mĩi hộp, sữa bỏ, thuốc hỏt và Cigares. - Giĩy, nỏn, khĩn, vớ. - Dầu thỏm, savon thỏm, savon Marseille, bĩng Tũn, sách vở, thơ tũng, trũyện quỏc-ngũ và giĩy, viết, mực cho học trẻ.

Nhĩ trong Lục-chĩu chĩr quỏn-tĩr cĩ cĩn đĩng mỏn chĩ thì chĩu khỏ viết thơ lập tĩc tôi thì hĩnh chĩng sai.

Nay kính.

NGUYỄN-VĂN-TANG Chủ tiệm.

TIỆM NGUYỄN-VĂN-MIT 110, Rue d'Adran, 110, SAIGON

Kĩnh cĩng cĩng chĩr qui-hĩu đĩng rỏ. Nay tôi mới mở một cái tiệm bán nỏn Langsa đĩ thũ, kĩnũ lớn nhỏ và đĩ thũ màu thĩt tốt nhất hĩng, tĩt tiệm tôi cĩ một người làm giĩy bĩn nỏn rất khỏo và ỏn rỏ hơn các nơi. Xĩn qui-hĩu đĩi gỏt ngọc đến tiệm tôi chơi, trước là coi cho vừa lòng, sau giúp giĩm cho đĩng bĩn. Xĩn qui-hĩu vui lòng đến xem thì rỏ.

Nhĩ qui-hĩu ở các nơi cĩ muốn mua đĩ thì gỏi thơ cho tôi thì tôi sẽ gỏi đĩ lập tĩc.

MỸ KỸ

Tiệm họa chơn dung và khắc con dấu ở đường Turc, số 16 NGANG NHÀ HÀNG MOTTET, SAIGON

Kĩnh cĩng cĩng qui khĩch đĩng hay, tĩt tiệm tôi cĩ iam ma đĩ bĩng đĩ cĩn thĩch đĩ zanh Fousin cĩ đĩ các tư kiĩn.

Cĩ khĩch con dấu bĩng đĩng, mũ tũn bĩng cây, chĩm bĩn đĩng cĩng nĩu đĩu tĩu đĩu tĩu đĩ uũn lĩu, vĩn vĩn.... Mỏ bĩn cĩng đĩn đĩ đĩn tĩng.

Cĩ thĩ hỏp chĩn đĩng nỏm tĩnh ngũyĩn nĩu về bĩng đĩu đĩu vớ đĩ, nước tũuỏc, mực lĩu, viết chĩ thĩn, hỏp b. ỏn lĩn và trũn, hỏp sỏn thũy. Articles du Tonkin et Chaussures en tous genres.

TRƯƠNG-NGỌC-GIỮ của khĩn.

QUỖNH-MỸ

NGUYỄN-NGỌC-CU Số 20, đường Amiral-Courbet (CHỢ BẾN THÀNH MỚI SAIGON)

Gạo, than, củi, nước-mĩm, thĩn, cĩn trĩ-bỏt, trĩ-lũu, thuốc lĩt cĩng các vớ đĩng khĩch.

Nước mĩm Phú-quỏc ngon thĩng hĩng

Tiệm nĩy bán rỏng nước-mĩm ở đĩnh Bĩnh-thũn; không bán nước-mĩm làm tĩt đĩy. Mua vật chĩ, hoặc sai đến hĩng phỏ, gỏi giĩy, thì cĩ kẻ đĩm đến nhĩ chĩng sai. Nay tôi lại cĩ đĩn chĩ ỏn chĩ nhĩ sỏch sỏ tĩ tĩ. Muốn đĩng cĩn tẻ bĩn ỏn, hay là muốn đĩng cĩn thĩng cĩng đĩng. Lại cĩ cũn nhĩ người thĩng thĩ xĩn chĩr đĩng gỏi chĩi một phĩn thĩ bĩt. ©

TIỆM A-KONG 生

Tiệm may rất khéo ở tại đường Duperré, số 87, SAIGON

Tiệm may nĩy lập ra đĩ hơn 45 năm rỏi, từ đĩng giĩ đĩ lập đến nay; bĩy giờ tôi kĩ nghiệp cĩng ông giĩ tôi may đĩ các thứ quần áo theo kĩnũ Langsa và Hỏng-mỏo, hoặc nĩ huỏc vĩi bỏ bĩn ỏu-chĩu đĩ các thứ May đĩ mau, và rất kĩ cĩng hơn các tiệm khĩch. Xĩn chĩr ông bĩy đĩm tiệm tôi, đĩt thũ vĩi mỏn thĩi tĩt cĩng sẵn lòng tiếp đĩi tĩ-tỏ.

Nay kính.

A-KONG

Tailleur

No 87, rue Duperré No 87 Saigon

Tiệm khĩch con dấu

Kĩnh trĩng chĩr qui vĩi tĩi cĩ lập tiệm khĩch con dấu đĩng và mũ thũng (timbre cuivre et caoutchouc) bĩng đĩng, cĩng mũ bĩn đĩ cĩn thĩch đĩ mỏ (pierres tombales), lại cĩ hỏp nhĩn chĩn dung đĩ kĩnũ vĩn vĩn.

Chĩr vĩi muốn đĩng kĩnũ nỏn xĩn gỏi thơ cho tôi thì tôi sẽ hết lòng làm cho vừa y và tĩnh giá thĩt rỏ, tĩi rất đĩi ơn vớ cĩng.

Vente d'articles du Tonkin

Cĩ bán các thứ hĩng bĩc, lựy-xũyĩn, thĩ, lĩnh, bĩng-sỏ, lựy lĩng, đĩ đĩng, đĩ tũn, vĩn vĩn.

NGUYEN-CHI-HOÀ

GRAVEUR

42, Rue Amiral-Dupré. - Saigon

E. POURTOU

Đường Amiral-Dupré, số 33 đến 39 SAIGON

Bĩn rựy chĩt đĩ, trĩng hiĩn Mỏdoỏ, hiĩn Bỏrdỏlỏis, hiĩn Bergerac, hiĩn Fronsadỏis, hiĩn Emillion, hiĩn Beaujolỏis, và hiĩn Bourgogne.

Cĩ phĩn gỏi rỏ rĩng chĩng cĩ rĩng không cĩ phĩ rựy mĩnh, ỏi muốn trĩn hĩn không nỏi, vĩ rựy tĩn hĩ giá lĩ rỏ.

BỘN HIỆU SÀI TRÈ BÊN ĐỀN NHÀ Bỏn hĩn cĩ lĩn tẻ gĩo kỏo vớ cĩn chĩ vừn làm rựy cĩ tĩng tĩt ở Mỏdoỏ, và bĩy chĩ vừn cĩ đĩnh ở Bỏrdỏlỏis. Kĩnũ Pỏlỏis Goudron Robert khĩi vĩi tẻ cĩ đĩnh và hiĩp theo phỏp vớ sỏch hơn hĩt.

Rựy Sam-bĩnh, rựy bỏt cỏt Sam-bĩnh, rựy chĩt, thĩng mĩ tĩu hiĩn Bỏrdỏux, hiĩn Bourgogne và rựy ỏn hĩn rất nhĩ nhĩn.

TRONG LỤC CHĨU ỏi MUỐN MUA SẺ ĐỒI ĐẾN CỎ SONG CHỈ MUA PHẢI CHỤY TIỀN SỎ PH!

NAM-HÔNG-PHÁT

KHÁCH SẠNG

ở đường Boulevard Bonnard, số 106 ngang Gare xe lửa nhỏ Saigon-Gouap, tại chợ mới Saigon.

Bĩn rựy tĩy và sữa xe máy, đĩn coocỏc và đĩn alcohol.

Cĩ cho mừn phỏng nhĩ sỏch sỏ tĩng mĩt, giá rỏ.

Quĩ-quỏn, Quĩ-khĩch ở xe muốn mua hĩt cĩn vĩi chĩ thĩi tẻ mua giĩm, niĩm kỷ lĩng gỏi tĩi chĩ ở mĩy đĩng.

HỮN-KH. K.

LỖI RAO

Kĩnh cĩng tĩn bĩng quĩn khĩch đĩng hay; Nhà ngũ hiĩn DUYỚN-HỮ-VĨNH-PHỮ, ở đĩng AMIRAL COURBET, mỏn bài 53, Saigon, phỏng vĩ sỏch sỏ tĩnh ỏn đĩ rỏng rĩi mỏi mỏ, mà giá tĩn rỏ hơn, lại gĩn gỏr chĩnh Saigon, rất tĩn bũ cho quĩn khĩch tĩi lủi, xĩn rỏng lòng thĩ ỏn một chũyĩn thĩi sỏ rỏ trong tiệm chĩng tĩi lỏ hiĩn kĩnũ sĩ là tẻ nỏn.

ANTOINE BẤU, đĩn kĩnũ.

Nº 53, Amiral Courbet.

GIÁ 0\$40

ĐỒNG ÂM TỰ VI

Có phụ thêm những từ không phải đồng âm mà khó viết

DICTIONNAIRE DES HOMONYMES ANNAMITES

Accompagné d'un appendice comprenant tous les mots difficiles à écrire

PAR **Nguyễn-văn-Mai**

Professeur d'Annamite au Collège Chasseloup-Laubat
Membre du Comité de Perfectionnement de l'Enseignement Indigène au Cochinchin.

Trong sách này có đủ những chữ khó viết, hoặc chữ đồng âm cũng chữ không nhằm đồng âm, mà phải viết hỏi hay là ngã, hoặc viết đ hay g ở trước, c hay t ở có g hay là không g ở sau.

Như eo lời cầu thị của quan Đốc học chính, ngày 31 Août 1916, dạy rằng: « Đem các khoa thi tới đây, thì trong những bài học về tiếng Annam quan giám khảo phải có hết các thí nghiệm. Vậy nên tôi nghĩ ý của ông này, nên tôi giúp các từ viết chữ quốc-ngữ cho trong theo Tự điển Goumou và Paulus Cas. là eo nghĩ nghĩ chữ nào, tại quyển này ra ma con, thì viết không sai.

Bán tại tiệm (Quảng-Huy), 30, rue Amiral Courbet (Chợ Bến-Chanh mới) và các nhà in và bán sách Annam tại Saigon.

SÁCH GIA PHO

(L'arbre Familial)

Để hiểu chép tên ông bà cha mẹ, vợ, con v.v. các đời quan hệ trong gia đạo rõ ràng, gây may mắn, gia đình, có nhiều đức rất hữu ích nên biết.

Giá bán là..... 0\$40
Ở xa mua gửi recommandée. 0\$50
Mua lớn lại (đây là mua 1)... 0\$32
Còn mua nữa cho 30%.

Một nhà nên mua 1 cuốn
Bán tại tiệm **QUANG-HUY**,
34, rue Viénot-Saigon

đơn bản

HÔTEL DE FRANCE

NAM-VIỆT KHÁCH-LÀU

157, Rue Catinat, SAIGON

Lâu nay ai ai cũng biết chỗ nhà **Hôtel de France** là một cái lâu ba tầng cao lớn ngay ngã, nay cải hiệu lại là « **Nam-Việt Khách-Lầu** » có 63 cái phòng rộng lớn sạch sẽ mát mẻ vô cùng, để cho lục-châu chư quân-tử nghỉ ngơi trong khi có dịp phải đến Saigon. Phòng thì phân làm hai hạng: Hạng nhứt và hạng nhì. Lại có sìm phòng riêng rộng rãi, để cho vị nào có đam vợ con theo đồng, ở chung một phòng cho thuận tiện. Hoặc có muốn giữ lâu, thì có sẵn các thứ rượu tây ngọt ngon lâu nổi. Bểng muốn dùng cơm hoặc Tây hoặc Nam, thì bữa-hiện cũng sẵn lòng tiếp đãi.

Phòng cho mượn ngày thì từ 1\$ 00 đến 1\$ 50. Nếu vị nào muốn mượn tháng, thì từ 15\$ 00 đến 20\$ 00.

Cái xin chư ông nhiều có, đến nghỉ thử một phen, chắc sao chư ông cũng vui lòng tại nơi.

NAM-ĐÔNG-LỢI

56, Rue Viénot, Saigon

Hiệu **NAM-ĐÔNG-LỢI**, là của hãng Annam của bộ. Nam-kỳ Co-tu-phương-chức-công-ty, lập ra ma bên đả các thứ.

Hàng-bạc.

Hàng-Tàu. — Hàng-Tây.

Nón caquero, Valises.

Bộ may mùng Annam dệt rất là chắc. Ông ông than, xuy bạc, ở trơn, ở chạm vân vân.

Vòng gài, trà ướp sen, ướp thủy-tiên. May quần áo Annam.

May áo quần Tây; đồ trắng, đồ kaki, áo chemise, blouse.

Bản thiết giá — may mau ăn công rẻ — có mượn dượt thợ giỏi.

Xin mời quý khách đồng-bang tới xem chơi.

BUI-QUANG-CHIÊU.

NỮ-CÔNG-THẠNH

Băng. — The. — Lược-lóng.

Lương. — Sa. — Lá. — Nhiều.

Lãnh. — Xuyên. — Hàng-tàu.

Nhứt-bồn. — Hàng-Tây.

Bán tại tiệm **Nữ-công-Thạnh** của Mme **Trần-quang-Nghiêm** tại chợ mới Saigon đường Espagne số 82.

Có thợ may khéo. — Tiệm đáng tin.

Hàng tốt. — Giá rẻ.

Đèn khí. — Từ năm đèn lập sắp lên.

Đèn khí ngọn lửa trắng.

Từ 50 đèn lập sắp lên.

Giấy và Đồ phụ tùng về việc đèn khí.

Mũi sống đầu lửa và đầu sáng.

Bán sỉ và bán lẻ

Tại tiệm **Lục-ảnh Khách-lầu** của M. **Trần-quang-Nghiêm**.

Saigon, đường Espagne số 84.

Giá rẻ hơn các nơi.

PNOM-PENH BAZAR

TRƯỜNG-XUÂN

BÁN SỈ * **BÁN LẺ**

Ngôi viết « Sans rivale » hình giống thứ **Sergent Major**, mỗi hộp 144 ngòi, 12 hộp 0\$70. — 144 hộp 7\$00.

Crème đánh giày đen và vàng 12 hộp nhỏ 0\$45. — 12 hộp lớn 0\$75.

Sách mới: « **Tinh hải nhất trích** » (chuyện đời nay) trọn bộ 2 cuốn mỗi cuốn 0\$30.

Giấy viết thơ; mỗi hộp 50 tờ, 50 bao đôi có màu « **Tulle Superline** » 12 hộp 9\$05.

Giấy viết thơ; mỗi hộp 50 tờ, 50 bao đôi có màu « **Idylle** » 12 hộp 9\$00.

Giấy viết thơ; mỗi hộp 50 tờ, 50 bao đôi có màu « **Cosette** » 12 hộp 9\$00.

Đào thơ vàng tước thượng 3\$00 một ngàn cái.

Lt-nữ-Du, 1

34-35, Quai Piquet, Pnom-Penh.

VUA LỚN TRỮ ĐỒ VẬT THỰC

NHỮNG NGƯỜI KẾ NGHIỆP HANG MOTTEI VÀ CÔNG-TY

H. BLANC và HAUFF

Đường Catinat, SAIGON

Rượu nho đỏ và trắng (thùng và ra ve)

SAU DE VARENE HAVRELLA

Perrier

WITH WHISKY, BRANDY, WIGEL, LIQUEUR

Nước PERRIER

Như Soda, mua nguyên thùng và ve, ve lớn, ve phân nửa và ve gộp tư.

Sữa hiệu CON GẤU

Sữa tươi tốt như mới vắt ra

SỮA ĐẶC NGỌT CONDENSÉ

Sữa đặc, không đường, không muối

Vàng sữa béo lén

Sữa bò hiệu **CON GẤU** tại hành **Swisse** làm ra

Giấy hát thuốc hiệu CHAUVE-SOURIS

Máy viết chữ hiệu **BENDERVOB**, viết rõ ràng lâu.

Bijouterie Saigonnaise

TIỆM MINH-THÀNH-HÒA bán đồ nữ-trang
23, Rue Schroeder, 23 — Saigon

Kính lời chào lục-châu chư quý-khách đặng rõ: Nay tôi có mở một tiệm bán đồ nữ-trang theo kiểu kim-thời, rất nên xinh đẹp, ở tại chợ Saigon đường Schroeder số 23. Khi trước tôi có lập tiệm bán đồ nữ-trang ở Chợ-lớn, đường Tây-bành (hàng đả Mazine) số 184, tại đánh th hàng

chợ-lớn, nên tôi thường hiệu ý quý-bà quý-cô và đặng 46 nhẹ nhàn và huê-mỹ. Từ khi tôi mở 2 căn tiệm kỳ đến nay cũng nhờ ơn quý-bà chiểu cố cho người đồng-bang nên việc tôi rất cảm ơn, ngày nay mà trong lục-châu hiệp bang, lập tiệm bán đồ nữ-trang như tôi thì tôi lấy làm vui mừng cho các ông và anh em cho các ông cho mau thành tựu.

Máy viết.

Hàng bán-Lục đả Mazine.

Ông Lê-văn-Vô

Là Lương-y cứu của Nhà-nước, học tại Hàng-lâm-y-viện bên tây (Alger) đã có coi các nhà thương bên tây và Annam đặng 20 năm. Trị đả chứng bệnh trong nước Nam. Ai muốn uống thuốc xin tới tại nhà ở Dakao, đường Paul-Bert số 45 uống rập hát của ông Đốc-phủ-Kiệt.

NHÀ IN VÀ NHÀ BÁN SÁCH J. VIỆT

59, rue d'Ormay, — Saigon

Nhà in này lập ra đã hơn 10 năm rồi, in đả các thứ các kiểu, có hình in để tại kho sách Nhà-nước và các Sở Tham-biện. — Có đóng bìa sách đá kiểu, rất khéo rất đẹp. — Có in đả các thứ thiệp quan hôn tang tế, nhiều kiểu nhiều màu hoa hoê rực rỡ, mà vàng cũng đẹp. — Vay xin Lục-châu chư quân-tử, có cần dùng viết chỉ, hãy đến tiệm tôi, tôi đi mua mau mà tính giá lại rẻ. — Tiệm tôi cũng có bán đả Thơ, Tướng, Truyện, Sách.

LỜI RAO CÁN KIẾP

Luôn dịp tôi kính chào Lục-châu chư quý-ông rõ, như tôi thấy đương thời buổi này máy nơi rầy bãi xa chôn thì thành, ít có thấy thuốc hay, cho nên có nhiều khi người ta rồi bị bệnh gấp ngặt, không biết thấy đả mà rước cho kịp, phải bị hiểm nghèo. Nay có ông Nguyễn-thu-Hung nguyễn ý mà làm ra một cuốn sách hiệu là: **KINH NGHỆ THUẬT Y HỌC**, Ngòi khoa cấp cứu, có phụ thêm nhiều bài thuốc nam, cứu cấp rất thần diệu, để giúp đặng ban trong cơn nguy cấp.

Vay xin liệt-vị hảo tâm mua lấy để dành, hoặc trong xóm có ai rồi bị bệnh hiểm nghèo, coi theo đó mà cứu người, hy cũng là một đức đại hữu tâm đức.

Định giá mỗi cuốn là..... 0\$50

Lục-châu quan số, như vị nào muốn mua xin có gửi thơ cho nhà in tôi, hiệu là: **J. VIỆT**, rue d'Ormay, Saigon.

J. VIỆT chủ bị